

CVETJE

z vrtov
sv. Franciška

Časopis
za
naše verno
ljudstvo
zlasti
za ude tretjega reda.

S privoljenjem cerkvenih in
redovnih oblasti izdaja
franciškanska provincija sv. Križa.

XLI. tečaj.

II. -12. zvezek.

V Ljubljani 1924.

A. Slatnarjeva tiskarna v Kamniku.

Vsebina 11.—12. zvezka.

	Stran		Stran
Petdesetletnica tretjeređnega živelje- nja	147	Živeljenje, smrt in plačilo tretjeređ- nikov	158
Odpustki v svetem letu	148	Glas iz kitajskih misijonov	162
Asketična šola ali vadnica popol- nosti	148	Spomini iz misijonskega živeljenja	163
Tretjeređniki pri jedi	154	Razgled po serafinskem svetu	173
Tretji red vzgaja svetne ljudi za apo- stolsko delo	156	Priporočilo v molitev	175
		Zahvala za uslišano molitev	176
		Darovi	176

„Cvetje“ izhaja v začetku vsakega drugega meseca. Naročnina znaša za celo leto 10 Din. — Naslov za naročila: »Cvetje«, frančiškanski samostan v Ljubljani.

Vabilo za prihodnji tečaj „Cvetja“.

Bog plačaj in povrni po svoji dobroti in usmiljenju vsem, ki ste nas dosedaj, posebej pa v letošnjem letu, podpirali: sè spisi in dopisi ter raznimi naznanili, vsem naročnikom in tistim, ki ste Cvetje širili in priporočali!

V prihodnjem letu bo Cvetje izhajalo ko letošnje leto: vsaki drugi mesec po eden zvezek, ki bo obsegal ali 32 strani, ali 24 strani, kaker bo moglo po denarnih prispevkih. To leto smo končali s primankljajem okoli 1500 Din., kar bomo mogli poravnati iz prispevkov dobrotnikov. Če so kateri bolj premožni in za dobre časopise radi kaj prispevajo, se lepo priporočimo za prostovoljne darove — drugače pa ostane naročnina letno 10 dinarjev (za Italijo 5 lir), kaker dosedaj. Položnice smo temu zvezku priložili in prosimo, da kmalu izpolnjene vrnete, da bomo približno vedeli, koliko naj damo natisniti prvega zvezka za l. 1925.

Zidanje nove cerkve sv. Frančiška v Sp. Šiški bo treba pospešiti. Kako? s čim? Z novimi obilnimi darovi. Zakaj? Zato, ker je dosedanja baraka, ki je služila za službo božjo, tako opešala, da jo je svetna oblast prepovedala rabiti, ker je velika nevarnost, da bi se utegnila zrušiti nad glavami vernikov zbranih pri službi božji. Tu ni nobene nagajivosti ali nasprotnosti, ampak nihče noče in ne more prevzeti odgovornosti za nevarnost, ki lahko vsaki čas nastopi; dovolila je, da smemo podpreti barako, kar bi stalo 30.000 Din., najberže pa tudi še veliko več. To bi bil proč vržen denar in bi ga bilo zelo škoda. Zato smo sklenili, naj bo nadalje v šišenski družnici po pet sv. maš vsako nedeljo, da se vsaj nekateri bolj priletni, zaposleni in šolski otroci morejo razdeliti in priti k službi božji; zdravi, prosti in drugi bodo pa morali hoditi k sv. maši v Ljubljano, ker more šišenska cerkva sprejeti enkrat le do tristo ljudi. To bo trajalo le nekaj časa, po leti bo mogoče kaj spremeniti — spomladi bo pa takoj treba sè zidanjem nove cerkve pričeti. — Pričeti moramo in pričeti bomo tudi mogli, toda nadaljevati ne bomo mogli, brez izdatne pomoči dobrih ljudi. Dosedaj nimamo nabranih niti četrtine stroškov — upamo pa, da bote vi, naši prijatelji, vsi po svojih močeh še darovali in tudi druge nagovorili, naj izdatno prispevajo. Pomoč je zelo potrebna, sila največja. Bolj potrebne stvari za sedaj ni, ko nova cerkev v Šiški. Usmilite se! Bog bo povrnil.

CVETJE

XLI. tečaj. V Ljubljani, november - december 1924. 11.-12. zvezek.

Petdesetletnica tretjerednega življenja sv. Očeta Pija XI.

V desetletju, v katerem smo obhajali sedemstoletnico vstanovitve tretjega reda (1921), utisnenja ran sv. o. Frančiška (1924) in bomo, če nam Bog ohrani življenje, obhajali sedemstoletnico njegove smrti (1926) in njegovega slovesnega razglasenja za svetnika (1928), v tem desetletju nam je Bog dodelil milost, da moremo obhajati petdesetletnico, odkar so sedanji sv. Oče Pij XI. vstopili v tretji red sv. Frančiška.

Kateri Frančiškov otrok se te izredno redke slavnosti ne bi veselil? To je v resnici dan, ki ga je Gospod naredil! In če se veselimo vsi, imate vzrok in pravico radovati se, zelo se radovati, pred vsemi drugimi, vi tretjeredniki. Čast očetova je tudi čast otrok, če je slavljen oče, so slave deležni tudi otroci. Pa sv. Oče niso samo naš skupni oče ko vidni poglavar Jezusove cerkve na zemlji, Pij XI. je tudi vaš sobrat, on je eden izmed vaših vrst. Isto redovno obleko nosi ko vi, isto vodilo ga veže ko vas, isti svetnik je njemu vzor in vodnik proti nebesom ko vam. Na najvišje mesto po božji previdnosti postavljen hodi v vaših vrstah po poti popolnosti; ne sramuje se zajemati delež na vaših molitvah in drugih dobrih delih in zasluženje svojih sv. maš, svojih molitev in vseh dobrih del deli z vami ko vaš sobrat in tovariš. Kako dolgo že? Celih petdeset let! V cvetju mladosti je ko sedemnajstletni dijak stopil v tretji red, ko tretjerednik je zapel novo mašo in je duhovnik postal, postal učen mož, škof, diplomat, kardinal in zdaj je ta naš sobrat na papeškem prestolu in obhaja petdesetletnico svojega tretjerednega življenja.

Take slovesnosti tretji red v vseh sedmih stoletjih obstanka dosedaj še ni mogel obhajati in če jo bodo naši nasledniki kedaj mogli, ni gotovo. Zato ne bi bilo modro, ne lepo in ne dostojno, če bi šli mi molče mimo take redke in izredne slovesnosti.

Kako naj obhajamo to petdesetletnico? Navodil nimamo; zato mislimo, da bo prav, če predlagamo in prosimo vse slovenske tretjerednike in voditelje, naj pri skupnem shodu ali oktobra ali novembra ali decembra prejmejo skupno sv. obhajilo, naj darujejo sv. mašo za sv. Očeta in naj zanj opravijo kake molitve ali tridnevno; pri shodu naj voditelj govori tej slavnosti primeren govor (o naši zvestobi, udanosti, ljubezni do sv. Očeta in sv. Cerkve, ali o delu tretjerednikov za sv. Cerkev: pri vzgoji, pri božji službi, na karitat. polju, pri širjenju dobrih časopisov itd.) Na koncu pa zapojte skupno zahvalno pesem. Gospod! Ohrani našega papeža Pija, poživljaj in osrečuj ga na zemlji in ne daj ga v roke njegovih neprijateljev!

Odpustki v svetem letu.

letošnjim božičnim praznikom se začne sveto leto, ki bo trajalo do božiča prihodnjega leta. Celi čas svetega leta je mogoče dobiti živim za se le odpustek svetega leta in še sledeče:

1. Odpustki na zadnjo uro.

2. Odpustki, ki so dani za angeljsko pozdravljenje, ko zvoní avemarijo.

3. Odpustki, ki so podeljeni za obisk cerkve, kjer je izpostavljeno presv. R. T. za štiridesetno čiščenje.

4. Odpustki dovoljeni onim, ki spremljajo sv. Popotnico, ali pa druge pošljejo, da Jezusa v presv. Zakramentu z gorečo svečo spremljajo.

5. Porcijunkulski odpustek, kolikrkrat pobožno obiščejo cerkev sv. Marije Angeljske v Asizu.

6. Odpustki, ki jih podeljujejo kardinali, apost. nunciji, nadškofi in škofi, kadar v škofovskih oblačilih podelijo blagoslov.

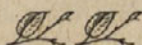
Vsi drugi odpustki so pa za ves čas svetega leta preklicani, tako da živim nič ne koristijo, lahko jih pa mrtvim v prid obrnemo.

Zato je pa sveta Stolica 5. julija letošnjega leta izdala pismo, v katerem zapoveduje in ukazuje pod kaznijo izobčenja in pod kaznimi, ki bi jih škof naložil onim, ki bi razen svetoletnega in prej naštetih odpustkov še kake druge objavljali, oznanjali ali vpeljevali.

Mi bomo v našem koledarju naznanjali od božiča dalje dneve popolnih odpustkov s †, v znamenje, da morete odpustek darovati pokojnim.

* * *

Nekateri naših prijateljev pójdejo v Rim po svetoletni odpustek — kedor more, naj le gre — večina bo pa ostala doma v nadi, da bo sv. Cerkev po končanem svetem letu v Rimu svetoletne milosti dodelila tudi nam v naših cerkvah, kakor se je navadno dogodilo v prejšnjih svetih letih.

P. KAJETAN KOGEJ:

Asketična šola ali vadnica popolnosti.

TRETI DEL.

O sredstvih popolnosti.

(Dalje.)

IX. Kraj molitve.

1. *Ves svet je tempelj božji in kraj molitve.*

ko bi bil kak kraj, kjer ne bi bilo Boga, tam ne bi mogli moliti; zakaj molitev je pogovor z Bogom, zato je za molitev njegova navzočnost neobhodno potrebna. Po božjem razodenju podučeni pa vemo, da je Bog povsod. „Ker Gospodov Duh vesoljni svet napolnuje, in njemu, ki vse obsega, je znan vsaki glas“ (Modr. 1, 7). Ker je Bog povsod, ga moremo in smemo povsod moliti, povsod čuje zdihljeje našega srca; povsod pazi na besede, ki jih nanj

obračamo. Abraham je postavil altar na vsakem kraju in je klical ime Gospodovo. Daniel je molil v levnjaku, in Bog je slišal njegovo molitev. Sv. Pavel je molil v temni ječi in v težkih verigah, in vender je bila njegova molitev v veliko tolažbo mlade Cerkve. O Jezusu vemo iz evangelijev, da je na vsakem kraju molil. Molil je v tempeljnu sam in z drugimi; molil je na gori, ko je bil sam; molil je v dvorani pri zadnji večerji, na Oljiski gori in na Kalvariji.

Pogovor Jezusov sè Samaritanko nam je vsem znan. Judje in Samaritani so se mej sabo prepirali, kateri kraj naj bi bil pravi kraj molitve. Judje so trdili, da je kraj molitve jeruzalemski tempelj, Samaritani pa, da je gora Garizim. Jezus pa je odgovoril ženi, da ni edini kraj molitve ne v Jeruzalemu in ne na gori, ampak bo prišel čas, kjer bodo pravi molivci Boga častili v duhu in resnici in sicer na vsakem kraju po celem svetu (Jan. 4, 19—23 Malah. 1, 11).

2. Svetniki so povsod molili.

Sv. Frančiška Seraf. je celo stvarstvo božje nagibalo k molitvi. Kako krasno odseva ta misel njegova iz prelepe njegove sončne pesmi. Malenkostne reči, neznatna cvetka, mali čryiček, šumeči studenček, košček priberčenega kruha, vse ga je nagibalo k molitvi in iz njegovega srca so ob vsaki priliki vrela čustva hvale in zahvale.

Njemu podoben je bil sv. Frančišek Saleški. Vsaka stvar mu je bila zadosten povod, združiti svoje srce sè svojim Bogom. Če je gledal lepoto polja, je rekel: „Mi smo polja, katera je obdelal Bog, da tudi mi prinašamo sadove.“ Če je videl krasne in lepo ozaljšane cerkve, je govoril: „Mi sami smo tempelj živega Boga; zakaj niso torej naše duše ozaljšane sè svetimi čednostmi?“ Če je videl lepe in dragocene slike, si je mislil: „Nič ni lepšega od naše duše, ki je ustvarjena po božji podobi.“ Če je videl vrtove, je dejal: „Kedaj bo vrt naše duše okrašen s cveticami in sadovi?“ Pri pogledu rek in potokov je vzdihnil: „Kedaj bomo mi podobni valovom, ki se zlivajo v morje, prišli k Bogu?“ (Blumenlese des hl. Franz).

Nekega dne je šel Napoleon z mladim gospodom v gledišče. Napoleon se za igro ni prav nič menil, ampak je opazoval le ljudi. Naenkrat zapazi, da njegov mladi tovariš nekaj tišči in vrti po žepu. Cesar seže plemiču v žep in spozna v svoje začudenje, da je gospodič prebiral rožni venec. Mladenič se prestraši; bal se je, da ga bo Napoleon zasmehoval in oštel, zakaj v tistih časih je bila kat. vera marsikomu v posmeh. Toda Napoleon ni najmanj oponašal mladeniču njegove pobožnosti, marveč mu je celo rekel: „Molite le dalje; jaz vas ne bom več motil. Vi postanete še enkrat odličen mož.“ Tisti gospodič je z leti postal nadškof; njegovo ime je bilo Rohan Cabot, princ Leonski (Spirago Beisp. Samml. S. 528).

Iz tega spoznamo, da moremo povsod, tudi pri zabavah in razvedrilih, kjer ljudje navadno pozabijo na Boga, svojega duha obračati k Bogu.

3. Prednost imajo tihi in samotni kraji.

Boga lahko častimo na vsakem kraju, ali iz skušnje vemo, da laglje molimo na samotnih in mirnih prostorih, kaker v sredi posvetnega hrupa. Zato so živeli v prvih stoletjih krščanstva mnogi v puščavi, kjer so kot samotarci na tihem služili Bogu. — Tišino in samoto pri molitvi tudi Jezus priporoča, ko pravi: „Ti pa, kedar moliš, pojdi v svoj hram, zapri duri, in moli svojega Očeta na skrivnem, in tvoj Oče, kateri na skrivnem vidi, ti bo povrnil“ (Mat. 6, 6).

Neki plemenitaš je v spremstvu družih lovcev lovil divjačino v temni gošči. Divjačini sledeč je prišel na vrh hriba; tu naleti na častitljivega starčka Macedonija, ki je tamkaj samotaril. Stopil je s konja, se približal starčku in ga vprašal: „Kaj delaš v tej puščavi?“ „In ti“, pravi Macedonij, „kako si prišel sem?“ „Saj vidiš, da me je lov tu sem pripeljal.“ Macedonij odvrne, jaz tudi lovim, lovim milost in svojega Boga in ne bom odjenjal, dokler ga ne dobim“ (Theodoret, in vita).

Tebi najbrž ne bo nikoli treba v puščavi iskati Boga, večini tudi ne bo treba iti v samostan molit svojega Boga. Zavoljo tega se ne vznemirjajte. Boga najdemo ravno tako doma v tihi izbici, kaker v puščavi in samostanu; najdeš ga pri delu in na potu, najdeš ga sredi polja in gozdov. Glej, kjer je tvoje srce, tam je tempelj božji, tam je Bog doma, tam ga lahko moliš vsaki čas.

4. Posebno pripraven kraj molitve je hiša božja.

Poglavitni namen cerkve je ta, da se v njej opravlja molitev in služba božja. Jezus je imenoval jeruzalemski tempelj hišo molitve. Še veliko bolj zaslužijo to ime naše cerkve, v katerih prebiva Jezus dan in noč v presv. Rešnjem Telesu.

Izraelci so se radi zbirali v tempeljnu, da so tu molili Boga; Jezus je z apostoli pogosto tja zahajal; prvi kristjani so se večkrat shajali v hišah in mestih odločenih za službo božjo. Vedimo tudi mi, da so naše cerkve najpripravniši kraji molitve in božjega češčenja. Te so za nas sveti kraji, hiše božje.

V cerkvi je vse tako vravnano, da moremo bolj lahko in bolj zbrano moliti ko drugod. Tukaj pobožnost enega vse druge podpira in vnema; skupne zasebne in očitne molitve ne morejo ostati brez velikega vpliva in vtisa. Sv. Krizostom piše antiohijskim vernikom: „Sicer utegnemo tudi v samoti moliti, toda ne tako, kaker v cerkvi, kjer klicanje vseh soglasno k Bogu hiti. Če sam moliš, ne boš tako uslišan, kaker pa, če moliš s svojimi brati skupaj.“

Rusò (Rousseau), eden največjih bogotajcev na Francoskem, je v spremstvu svojega prijatelja prišel na goro Valerian in je stopil v cerkvico puščavnikov. Redovniki so prav tisti čas molili litanije. Ginjena vsled tišine kraja in prevzeta od svetega navdušenja pričujočih vernikov in redovnikov oba poklekmeta in se z drugimi združita v molitvi. Po končani pobožnosti

se Ruso vzdigne in reče tovarišu: „Zdaj čutim, kako resnične so evangeljske besede: „Kjer jih je več zbranih v mojem imenu, tam sem jaz sredi mej njimi.“ Tu okušam mir, ki prešinja dušo sè sladkostjo.“ Zato hodimo tudi mi in dobri kristjani radi v naše cerkve, ker v njih lepše molimo ko doma, Če se že brezverec čuti vzneselega v cerkvi, koliko višje bodo še le zaplapolala naša srca na svetem kraju miru in tihote.

Zelo tolaživna je resnica, da moremo povsod moliti, povsod razlivati svoja srca pred Gospodom. Posnemajmo Jezusa in svetnike, ki so molili na vsakem kraju; a najbolj priljubljen kraj nam bodi cerkev, hiša molitve. Da bomo pa na svetem kraju bolj zbrani, se že grede v cerkev pripravljajmo na molitev. Sv. Nil priporoča; „Nič drugače ne stopaj v cerkev, kaker ke bi šel v nebesa!“

X. Nekateri posebni priporočila vredne molitve.

Vsaka molitev je lepa in vredna priporočila; prednost imajo pa one, katere Cerkev priporoča in so že od prvih časov krščanstva v rabi. Molitve te vrste so nam dobro znane, saj jih opravljamo vsaki dan.

1. Očenaš ali Gospodova molitev. Ta je prva in najlepša molitev, kar jih imamo. Očenaš je krona vseh molitev. Drugih molitev Gospod izrecno ni učil, očenaš je pa učil in zapovedal moliti. Kar je pa od Gospoda, je gotovo lepo in dobro. Gospodova molitev je kratka v besedah, toda po vsebini neizmerno bogata in globoka. Z ene strani je očenaš tako priprost, da ga more moliti vsak šolski otrok; z druge strani pa tako umeten in skrivnosten, da nam lahko služi celo življenje za premišljevanje. Očenaš obsega vse, kar mi prositi moremo in nam Bog dati hoče. Dionizij Kart. trdi: „Ta molitev (očenaš) ima v sebi takšno globočino razuma, takšno polnost skrivnosti, takšno moč uspeha in takšno umetnost vsopreda, da ne more tega nihče razumeti in ne izreči“ (In 6. cap. Matth. a. 13).

Sv. Elizabeta je včasih na potu k studencu, uro oddaljenem od mesta Marburga, kjer je zadnja leta stanovala, molila samo en očenaš, molila ga je namreč premišljevala. Sv. Avguštin je mnenja, da se nam odpustijo mnogi mali grehi, kedar molimo očenaš skesanega srca.

2. Zdravamarija (češčenamarija). K očenašu navadno pristavljamo zdravamarijo. Kardinal Bona povdarja, da obstoji vzvišenost zdravamarije v tem, ker ima svoj začetek v presv. Trojici. Na povelje nebeškega Očeta je pozdravil nadangelj prečisto Devico; v navzočnosti Sinu božjega pod Marijinim Srcem je angeljski pozdrav nadaljevala Elizabeta; in po navdihnenju Sv. Duha ga je dokončala sv. Cerkev.

Sv. Alfonz Ligvorij, pozneje škof pri sv. Agati blizu Neapola, učenik sv. Cerkve, je bil velik častivec Marijin. Kedar je bila ura, ali ko je šel iz izbe ali se vanjo vračal, ali kedar je začel kako imenitniše delo, ali je je dokončal, je vselej zmolil zdravamarijo. Pri trikratnem zvonjenju „avemarije“ je odložil vsako še tako nujno delo in je kleče zmolil angeljgospodov. Po-

seбно priljubljena molitev mu je bil tudi sv. rožnivenec, ker se v njem tolikokrat ponavlja zdravamarija — molil ga je vsaki dan.

3. Apostolska vera. Ta veroizpoved je silno stara, sega namreč nazaj v apostolske čase. Mnogi trdijo, da so to molitev zložili apostoli; in ker ima dvanajst členov, so iz tega nekateri celo sklepali, da je vsak posamezni člen od družega apostola. Z gotovostjo se ne da trditi ne eno, ne drugo gotovo pa je, da so apostoli za njo prelili svojo kri in da je poškopljena s krvijo milijonov marternikov.

Očenaš, zdravamarija in apostolska vera so najčastitljiviše, najstarejše in najbolj nebeške molitve in zaslužijo vso našo pozornost in ljubezen.

4. Sv. rožnivenec. Očitna je njegova vzvišenost, ker je sestavljen iz najlepših molitev, kar jih imamo: iz očenaša, zdravamarije in ap. vere. Ves rožnivenec obstoji iz 150 zdravamarij, in nas tako spominja na psalterij kralja Davida, ki vsebuje 150 psalmov. — Kedar kristjan moli sv. rožnivenec, gre takorekoč v Sv. Deželo na božjo pot in zraven premišljuje skrivnosti iz Jezusovega in Marijinega življenja, trpljenja, smrti in poveljanja.

Z rožnivencem so združeni mnogi odpustki; popolni odpustek pa dobi vsak tretjerednik, ki moli serafinski rožnivenec in sicer tolikokrat, kolikerkrat ga goreče moli in je v milosti božji. Serafinski rožnivenec mora tretjerednikom biti zelo pri srcu in v rabi. Najbolje storite, če ga molite vsaki dan; ko bi to bilo nemogoče, ga pa molite vsaj ob sabotah, nedeljah in praznikih sebi in dušam v vicah v veliko tolažbo. Smete ga moliti tudi v presledkih tekom enega dne.

Rekamijé (Recamier), svetovno znani učenjak na polju zdravilstva je umrl v Parizu l. 1852. Njegov brezverni tovariš, tudi zdravnik, sporoča o njem sledeče:

„Nekoč smo s tovariši opazili, da nosi Rekamijé rožnivenec. Vsi smo se začudili in zavzeli, da ta učenjak, ta sloveči profesor, ta knez in kralj zdravnikov, moli rožnivenec. Ko je učenjak opazil naše strmenje, je mirno rekel: „Da, gospodje, resnica je, da molim rožnivenec. Kedar pri kakem bolniku ni nobene zdravniške pomoči več in je meni veliko ležeče na bolniku, se obrnem po svoji srednici, Materi božji, do Njega, ki edini more vse ozdraviti. Tedaj zmolim eno ali dve desetinki rožnegavenca, in priznam, da sem doživel čudovite vspehe“ (Spirago Beisp. Samml. 533).

To so najvažniše, od sv. Cerkve vpeljane, potrjene in priporočene molitve. Imamo pa poleg teh še veliko drugih jako častitljivih molitev, katere sv. Cerkev jako priporoča in jih sama opravlja pri očitni službi božji. Semkaj spadajo raznovrstne litanije, najstariše mej njimi so one vseh svetnikov, — razne molitvice k prečisti Devici, ki jih molimo po litanijah Matere božje in so nam vsem dobro znane. Obširniše o pobožnostih tukaj govoriti, ni naš namen. Hočemo pa nekoliko spregovoriti o redu, ki se ga lahko držimo pri svojih pobožnostih, če nam tako kaže.

Vspored pobožnosti pri naših zasebnih molitvah.

Strogi red v ta namen ni nikjer predpisan. Glavne molitve tretjerednikom predpisane so redovna molitev in molitev pred jedjo in po jedi. O drugih pobožnostih velja, naj vsakedo opravlja, kar komu bolj ugaja; kar koga bolj k pravi pobožnosti napeljuje. Častiti p. David iz Augsburga je tega mnenja: on piše: „Moja misel je, da se v tem ne da postaviti mero-dajnega pravila. Tu velja isto, kar o telesni hrani, temu ugaja ena, drugemu bolj druga jed. Najizdatniša je ona molitev, ki donaša molivcu največ užitka v Bogu, mu najprej vneme duha pobožnosti in najuspešniše množi zaupanje do Boga“ (De VII. process. Relig. c. 63, 2).

Naj omenimo še nekatere pobožnosti, ki jih sv. Cerkev zelo priporoča.

1. Pobožnost k presv. Trojici.

V imenu sv. Trojice se začenja daritev sv. maše, se delijo sv. zakramenti in vršijo molitve zlasti duhovniške; ravno tako se pa tudi končavajo v tem presv. imenu psalmi, slavospevi, pesmi in mnoge molitve sv. Cerkve.

2. Pobožnost do Jezusa Kristusa — Boga človeka.

Tukaj pride zlasti v poštev premišljevanje življenja in trpljenja Gospodovega in sv. križev pot; nadalje njegovo sveto včlovečenje, njegovo milostipolno rojstvo, njegovo skrito življenje, njegovo častito vstajenje in čudoviti vnebohod. Vsi ti dogodki iz njegovega življenja nas drug za drugim spominjajo ljubezni, ki nam jo je skazal, in dolžnosti, ki jih imamo do njega.

3. Pobožnost do presv. Rešnjega Telesa.

Verni krščanski duši je pobožnost do presv. R. T. nad vse draga, in goreči tretjeredniki ob vsaki dani priliki obiskujejo Jezusa, ki pod podobo kruha stoluje v naših tabernakelnih. Poznane so jim tridnevnice k časti najsv. Zakramenta, zvesto se udeležujejo skupnih molitvenih ur in tudi med delom radi obračajo svoje oko proti cerkvi, kjer se nahaja ljubljenec njih srca.

4. Pobožnost do presv. Srca Jezusovega.

Ta pobožnost je neločljiva od pobožnosti do presv. R. T. — Kedor živo veruje v skrivnost altarskega zakramenta, ne more zgrešiti presv. Srca Jezusovega, ki se je ravno po presv. Evharistiji takorekoč izčrpalo iz ljubezni do nas.

5. Pobožnost do prebl. Device Marije.

Vsak kristjan, ki ni prišel popolnoma ob vero, nosi v svojem srcu vsaj iskrico pobožnosti in ljubezni do naše skupne in božje Matere. — Tretjerednik stoji ko otrok sv. Frančiška pod njenim posebnim zaščitništvom, zato

mora pa tudi gojiti posebno pobožnost do nje. Pobožnost do Marije, ki je s pobožnostjo do njenega Sina v tesni zvezi, se imenuje „pobožnost izvo-ljenih duš.“

6. Pobožnost do sv. Jožefa.

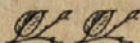
Zadnja leta se pobožnost do tega svetnika širi bolj in bolj. Ves krščanski svet je prepričan o njegovem mogočnem varstvu in njegovih izrednih čed-nostih. Svetniki serafinskega reda, kaker n. pr. sv. Bernardin Sijenski, so ve-liko pomagali k večjemu češčenju tega do zadnjega zadnjega časa tako ti-hega in skritega svetnika.

7. Pobožnost do angeljev in svetnikov.

Pobožnost do angeljev, zlasti angeljev varihov vodi k notranjemu živ-ljenju in združenju z Bogom. Isto moramo reči o svetnikih in naših ljublji-krstnih in redovnih patronih. Serafinski otrok prav veliko polaga tudi na pobožnost do sv. Frančiška, ki je bil vzor krščanske popolnosti.

8. Pobožnost do vernih duš.

Po nauku naše sv. vere smo v tesni zvezi z dušami v vicah. Kristijan, prežet od vere medsebojnega občestva, priskoči tem ubogim trpinom na pomoč, kedar in kjerkoli more. Tretjerednik, kateremu vrhu tega tudi vodilo nalaga moliti za ranjke, se ne sme ustrašiti junaškega čina ljubezni, in za nje darovati vsa svoja zaslužljiva dela, sedanja in prihodnja, v njih veliko polajšanje.

P. MAVRICIJ O. CAP.

Tretjeredniki pri jedi.

(Vodilo II. 3.)

veti oče Frančišek je bratom in sestram spokornega tretjega reda predpisal, kako naj uredijo svoje življenje, da bodo lažje služili Bogu in gotovo prišli v nebesa. Tudi glede uživanja jedi in pi-jače jim je dal sledeče navdilo: „Jed in pijačo naj uživajo zmerno in naj ne prisedejo k mizi in ne vstanejo od nje, ne da bi bili pobožno in hvaležno molili Boga.“ S tem naroča sv. Frančišek tretjerednikom 1. da morajo biti pri jedi in pijači zmerni in 2. da morajo pred jedjo in po jedi moliti.

1. Tretjeredniki morajo biti pri jedi in pijači zmerni.

Nič ni čudnega, da priporoča vodilo tretjerednikom zmernost v jedi in pijači, ker je mnogo od tega odvisno, kako kedo uživa božje darove.

Ako je kedo suženj svojega trebuha in so vse njegove misli obrnjene le na jed in pijačo, potem je zelo težko, da bi bil tak človek poseben prijatelj molitve in pobožnosti. Nezmernost duhovno življenje zelo ovira. Prav posebno pogubonosa je pa nezmernost v pijači. Pijanec škoduje svojemu zdravju, zapravlja čas in denar, dela sebi in svojim domačim sramoto, pade večkrat v velike grehe in se redkokedaj popolnoma spreobrne. Zato pa svari božji Zveličar pred požrešnostjo in pijančevanjem rekoč: „Varujte se, da ne bodo vaša srca obtežena s požrešnostjo, pijačo in skrbmi tega življenja in da vas ne preseneti nenadoma dan sodbe“ (Luk. 21, 34).

Dovolj je torej razlogov, da se varujemo požrešnosti in pijanosti. Zato bi bilo zelo dobro, če bi si za vsakidanje življenje zapomnili glede uživanja jedi in pijače nekaj pravil, da bi laglje gojili čednost zmernosti.

Najprej moramo paziti, da bomo jedli in pili le tedaj, kedar je za to čas in smo res potrebni jedi in pijače. Kedor brez potrebe je ali pije, lahko kmalu zabrede v nezmernost. Potem moramo paziti, da ne bomo pri jedi preveč izbirčni. Hrana mora biti sicer zdrava in okusno pripravljena, toda bilo bi zelo nedostojno, ako bi hlatali le po izbranih, dragocenih jedilih, preprosto vsakidanje hrano bi pa prezirali in zametavali. Zelo grdo je tudi, če kedo strastno in poželjivo plane po jedi in pijači ali če najraje o teh stvareh govori ali pa se neprestano pritožuje čez hrano in pijačo.

Slednjič se moramo potruditi, da se bomo res držali prave mere v jedi in pijači, to se pravi, da bomo zavžili le toliko hrane in pijače, koliker je potrebuje naše telo in koliker je zdravju prikladno. Zlasti je treba paziti pri opojnih pijačah. Človek ne sme toliko piti, koliker poželi, ampak po pameti. Gdor se v pijači ne zna premagovati in brzdati, je slabši ko nespametna žival, ker še ta neha, kedar ima dosti in nihče je ne more prisiliti, da bi čez mero pila.

2. Tretjeredniki morajo pred jedjo in po jedi moliti.

Poleg zmernosti nalaga vodilo tretjerednikom tudi molitev pred jedjo in po jedi. Sv. Frančišek namreč želi, da bi bilo vsako opravilo njegovih duhovnih otrok Bogu posvečeno in da bi se tretjeredniki vedno ravnali po nauku sv. Pavla, ki pravi: Ali jeste ali pijete ali kaj družega delate, vse storite v čast božjo“ (1. Kor. 10, 31). Ravno molitev daje uživanju jedi in pijače neko posebno posvečenje in ga napravlja za bogoljubno delo.

Kako lepo je, če se človek vsakikrat, kedar se vsede k mizi, spomni svojega Dobrotnika v nebesih in z molitvijo prizna, da prihaja vsak dober dar od zgoraj. Res je, da zemlja rodi živež in si ga mora vsak zaslužiti, toda zemlja ne rodi sama od sebe ničesar, če ne dobi od Boga plodonosti in blagoslova. Tudi človek si ne more služiti živeža, če nima od Boga zdravja in moči. Naš vsakidanski kruh je torej v božjih rokah. Bog je tisti, ki nam pogrinja mizo in daje živež, zato pa ne smemo nigdar opuščati molitve pred jedjo in po jedi, saj nas Bog sam že v starem zakonu opominja: „Kedar ješ in se nasitiš, pazi, da ne pozabiš na Gospoda!“ (V. Mojz. 6, 13.)

Jezus in svetniki dajejo v tem oziru prekrasen zgled, katerega so zvesto posnemali kristijani vseh stoletij. Molitev pred jedjo in po jedi je ena najstarejših krščanskih navad.

Pred jedjo prosimo Boga za njegov blagoslov, da bi nam zavžita hrana hasnila, prosimo ga, naj nam daje vsakidanski kruh, po jedi pa se mu zahvalimo za prejete darove. Molitev pred jedjo in po jedi je namreč izliv hvaležnega in omikanega srca. Če smo dolžni vsakemu dobrotniku hvaležnost, smo jo še v veliko večji meri dolžni Bogu. Omika in olika zahtevate to od nas.

Dandenes pa je ta molitev tudi očitno spoznavanje vere. Kedor si upa pokrižati se in moliti tudi v gostilni ali pa v pričo brezverskih tovarišev, je junak svojega kršč. prepričanja. Vrh vsega tega ima molitev pred jedjo in po jedi tudi velik pomen za versko življenje posameznih in cele družine. Kjer redno opravljajo to molitev, tam gotovo spolnujejo tudi druge verske dolžnosti. Zato si morajo tretjeredniki prizadevati, v svojih družinah vselej molijo glasno, dostojno in pobožno sami in tudi druge na to navajajo.

Kaker drugod, tako naj bi tretjeredniki tudi pri jedi dajali svoji okolici, zlasti pa svojim domačim, lep zgled s tem, da bodo zmerno uživali darove božje in opravljali vedno pred jedjo in po jedi molitev. Ta zapoved tretjerednega vodila je sicer majhina in lahka, toda zelo važna in imenitna, ker donaša tistim, ki jo zvesto spolnujejo, obilen božji blagoslov v telesnem in dušnem oziru.

Tretji red vzgaja svetne ljudi za apostolsko delo.

(Po P. Remliju Schulte priredil P. Filip Benicij).

Neke dušni pastir je pred kratkim rekel: „Z našim duhovniškim delom si po vojni ne moremo veliko pomagati, ker stariši mnogo-krat ne sodelujejo z nami ali celo nasprotujejo. Če nam ne pride tretji red na pomoč, smo zgubljeni.“ — Istih misli so bili že leta 1882. v Asizu zbrani kardinali in škofje: „Če je javno delo Cerkve omejeno, potem je dolžnost vsakega katoličana potruditi se, da najde ta dragocena ustanova tretjega reda prostor v svetišču družine. Tretji red vzdržuje krščansko življenje, goji in neguje kali verskega prenovljenja, pobija pogubljive šole brez Boga, razuzdanemu tisku se ustavlja in pospešuje bližanje boljših dni.“

Po vsem svojem bistvu, po vsi svoji zmožnosti in po zgledu sv. Frančiška vzgaja tretji red prave apostole lajike, ki zares krščansko živijo v vseh stanovih in poklicih, ki skušajo posnemati življenje Zveličarja, ki hočejo vplivati bolj z molitvijo in res krščanskimi dejanji na svoje sovrst-

nike, bolj ko s pridigami in govori. To so apostoli svetnega stanu, ki jih rabi dušni pastir in ki mu jih lahko da tretji red.

L. 1906. je umrla v Friburgu (Freiburg in Breisgau) tretjerednica Amalija Gram, o kateri se lahko reče: „Treba bi bilo 12 in še več ko 12 deklet, da bi opravile to, kar je storila pokojna. Preko četrtoletja je bila predstojnica dekliške družbe v Friburgu. Bila je soustanoviteljica „Katoliškega zavoda“, ki ga je večinoma sama denarno podpirala. Mnogim ubogim in trpečim je bila plemenita dobrotnica in podpora v starosti! Med njenimi pravili za življenje so našli besede: „Obisk ubogih in bolnih naj mi ne bo samo sladka naloga, ampak tudi najljubše razvedrilo.“ Organizirala in vodila je družbo za zidanje nove cerkve presv. Srca Jezusovega in za ustanovitev nove župnije. 300.000 predvojnih nemških mark je dala iz svojega. Posebno ji je bila pri srcu nevarnostim izpostavljena ženska mladina delavskega stanu. L. 1889. je ustanovila „Društvo sv. Filumene za mlade delavke,“ katero je vodila do svoje smrti. Mnogim mladeničem je omogočila, da so se zamogli pripraviti za duhovski in redovni stan.

Ni čuda, če se je ob njeni smrti reklo: „Težko kedaj je v mestu Friburgu povzročila žalostna novica več bolečin, kaker smrt tretjerednice Amalije Gram.“

V Veržeju na Murškem polju je dne 28. avgusta 1909 umrl Anton Pušenjak, samski posestnik, tretjerednik, pravi apostol v svojem kraju. Rojen 4. januarja 1848 v Veržeju je obiskoval 4 razrede gimnazije v Mariboru in Varaždinu. Takrat pa si je zlomil roko in je moral dolgo časa ostati doma. Vsled te nesreče je zaostal v naukih, kar je očeta nagnilo, da ga je pridržal doma, tembolj, ker je bil edini sin. Pomagal je pridno očetu pri kmetijstvu, po smrti svojih starišev pa je sam sè sestrami prevzel gospodarstvo. Ostali so vsi v samskem stanu, zlasti Anton je bil zelo pobožen, res vzoren tretjerednik. Posnemal je vestno sv. očeta Frančiška zlasti v spokornosti, potrpežljivosti in ljubeznivosti. Sveto čistost je varoval kaker punčico svojega očesa in je po zgledu sv. Frančiška z ostro pokoro brzdal vsako slabo nagnjenje. Ko je ponoči vse spalo, je on premolil cele ure.

Mnoge ljudi ovira na potu popolnosti prazen strah pred ljudmi. Naš Pušenjak se zanj ni zmenil, ostal je trden in stanovit v svojih sklepih in končno so ga celo ljudje posvetnega mišljenja začeli spoštovati. — Bil je tudi goreč častivec Matere božje. „Vse za Marijo, vse po Mariji“ je bil njegov izrek. Njeni službi se je popolnoma posvetil. Ljubke šmarnice v majniku je že v mladih letih, ko so še malokje bile v navadi, vpeljal v Veržeju, najprej v domači hiši, potem v cerkvi. Mariji na čast je romal v Marijino Celje, na Trsat, v Loreto in v druge Mariji posvečene kraje. — V Marijino čast je sè svojimi sestrami daroval tudi svoje imetje, da se je v njegovem rojstnem kraju postavil lep salezijanski zavod pod varstvom Marije dobrega sveta.

Na god sv. Cecilije so v Nazaretu v Savinjski dolini pokopali Janeza Ovčjaka, po domače Soliterjevega Anza iz Lok. Star je bil 71 let, vnet tretjerednik, oženjen ni bil. — Preprost črevljar je bil, a vender je bil župan mozirske okolice. Bil je značajan mož, kaker jih je malo. Trpel je rad za

dobro stvar, veselo ji je služil. Junak je bil, ki nikedar ni prikrival, kar je nosil v srcu svetega. Vsak dan je hodil v cerkev ter bil tam pri dveh ali tudi več sv. mašah in pri sv. obhajilu. Dolgo let je v cerkvi molil naprej sv. rožni venec, litanije itd. Hodil je v domačo nazarsko župno cerkev, akoravno je bilo v sosedno Mozirje bližje. Spoštoval je duhovnike in imel skrb za zveličanje drugih. Dajal je dober zgled, pobijal ugovore, razširjal verske spise.

Kako velik bi bil seznam, če bi se moglo naštetih vse one tretjerednike, ki delujejo tiho in nepoznano; nihče jih ne imenuje, neimenovani kot pravi apostoli, ne nosijo odlikovanj, imajo pa plemenito, ljubeče srce in odprte roke.

Tretji red je izvrstna šola za junaške in požrtvovalne ljudi, pravi vrecel lajkov apostolov.

P. MAVRICIJ O. CAP.

Življenje, smrt in plačilo tretjerednikov.

(Dalje in konec.)

3. Tretjerednik hitreje vstane.

E pa trdimo, da tretjeredniki redkeje padejo v smrtno greho, kaker drugi kristijani, nočemo s tem reči, da se noben tretjerednik nikedar smrtno ne pregreši. Tudi najboljšega tretjerednika lahko zadene nesreča, da ga premaga kakšna grešna skušnjava in ga zapelje v smrtni greh. Toda tretjerednik je tudi tedaj, ko je padel v smrtni greh, mnogo na boljšem, kaker drugi kristijani. Tretjerednika začne po storjenem grehu peči vest; žalosten je in potrjen zaradi greha. Ker se boji božje pravičnosti in nagle, neprevidene smrti, zato greter si z odkritosrčno in skesano spovedjo očisti svojo vest in se potem še bolj izogiba vsakega smrtnega greha. Če bi ga pa ta vest ne priganjala k spovedi, ga priganja redovno vodilo in pa zgled drugih tretjerednikov, tako da ne more dolgo odlašati sprave z Bogom.

Drugače pa je pri kristijanah, ki niso v tretjem redu. Ako padejo v smrtno greho, ostajajo pogosto dolgo časa v grehu. Ni jim za to, ali so v stanju greha ali pa v milosti božji. Zato pa odlašajo spoved. Nasledek tega odlašanja je, da preživijo večji del svojega življenja v smrtnem grehu in morebiti v smrtnem grehu tudi umrjo. Tretjeredniki pa hitro vstanejo, ako so padli, živijo večji del svojega življenja v milosti božji in navadno tudi v milosti božji umrjejo. Iz tega sklepamo, da je tretji red tudi zaradi tega jako koristna organizacija, ker neprestano opominja svoje člane, da ne smejo živeti v smrtnem grehu, ampak morajo hitro vstati, če so morda padli.

4. Tretjerednik bolj varno stopa.

Vsak dober tretjerednik je oprezen in previden v vsem svojem mišljenju, obnašanju in življenju. Že zavest, da je v tretjem redu, ga opominja, naj pazi na samega sebe in naj bo previden v svojem obnašanju, da ne bo drugim v pohujšanje, tretjemu redu pa v sramoto. Tretjerednik ne pozabi, da ga ljudje vedno in povsod opazujejo in z bistrim očesom nadzorujejo vsak njegov pogled, vsako njegovo besedo in vsako njegovo kretnjo. Zato pa mora biti oprezniji in previdniši, kakor drugi kristijani.

Nekateri mislijo, da je za tretjerednike zelo nerodno in sitno, če morajo na se zmirom paziti. Marisikateri ravno zaradi tega ne mara stopiti v tretji red. Toda to nadziranje in opazovanje, kateremu so izpostavljeni tretjeredniki, je za tretjerednike zelo dobro in koristno, saj jih tudi to sili, da so oprezní in previdni; ravno to jih pa varuje pred razposajenim in grešnim življenjem. Ali bi ne bilo za našo lahkomišljeno in neizkušeno mladino dobro in koristno, če bi stopila v tretji red in se potem pod nadzorstvom izkušenih tretjerednikov previdneje in oprežneje obnašala ter malo bolj pazila na korake svojega življenja? Mladi ljudje bi bili veliko bolj pametni in previdni, če bi bili v tretjem redu.

5. Tretjerednik dobiva bolj pogosto roso milosti bôžje.

Če pa tretjeredniki čisteje živijo, redkeje padejo, hitreje vstanejo in oprežneje hodijo, kakor drugi kristijani, je to v prvi vrsti zasluga milosti bôžje. Tretjerednikom deli Bog večje in obilniše milosti iz dveh razlogov: prvič zato, ker se tretjeredniki na poseben način posvetijo Bogu in mu zvesto služijo, drugič zato, ker se pridno poslužujejo sv. zakramentov in radi opravljajo različne pobožne vaje. Tretjeredniki so podobni rastlinam v rodovitni zemlji, katere neprenehoma napaja nebeška rosa. O, kako so tretjeredniki srečni, ker jih Bog tako radodarno obsipa s svojimi milostmi! To je vzrok, da so tako goreči v bogoljubnem življenju in tako stanovitni v dobrem, kljub temu, da živijo sredi hudobnega in spačenega sveta.

Ako pa na drugi strani vidimo, da je mnogo kristijanov hladnih in mrzlih za pobožno življenje in da so nekateri udani najrazličnišim in najhujšim pregreham, je krivo to, da se preveč ogibajo studencev milosti bôžje in sv. zakramentov. To mlačnost opazujemo tudi pri mladini, zlasti pri moški. Mladina brez molitve in brez pogostega sv. obhajila pa ne živi zdržno in čisto, manjka ji posebnih milosti. Mladini bi bilo torej najbolj potrebno, da bi stopila v tretji red. Tretji red bi jo navduševal za molitev, jo navajal k pogostemu sv. obhajilu in ji odpiral studence milosti bôžje. Po tem bi se mladina uspešno ustavljala grešnim skušnjavam in bi lepo pošteno živela. Kedor je prijatelj mladine, jo mora navduševati in pridobivati za tretji red.

6. Tretjerednik bolj brez skrbi počiva.

Milost bôžja, ki jo dobiva tretjerednik v obilni meri, donaša tudi obilno notranjega miru in srčne zadovoljnosti. Tretjerednik lepo Bogu služi in se

vestno ogiba greha, Bog pa mu za plačilo deli mir srca in mnogo duhovnega veselja. Sicer zadene tuptam tudi tretjerednika kakšna nesreča ali žalost, toda on ne izgubi v križih in težavah poguma, ampak ima trdno zaupanje v Boga. Kljub trpljenju, zasmehovanju in različnim drugim preizkušnjam, ki jih mora včasih tretjerednik prestajati, je vendar njegovo srce vedno veselo in polno tolažbe. Tretjerednik se popolnoma izroči božjemu varstvu in se popolnoma uda v božjo voljo, zato je pa tudi brez skrbi. Zares, tretjerednik brezskrbneje počiva, kaker drugi ljudje.

Marisikateri posvetnjak pomiluje tretjerednike, češ, da so to ljudje, ki ne znajo uživati življenja in si ne privoščijo nobenega veselja in nobene zabave. V resnici je pa to ravno narobe. Ne tretjeredniki, ki Bogu služijo in se greha ogibajo, ampak posvetnjaki, ki pozabljajo na Boga in na svojo dušo ter tavajo po grešnih cestah, so ubogi in pomilovanja vredni, ker nimajo v svojem srcu nigdar pravega miru in se večkrat udajajo obupu. Dobremu tretjeredniku ne pride nigdar na misel, da bi samega sebe umoril, pač pa se skorej vsaki dan sliši in bere o posvetnjakih, da si sami končajo življenje. Če bi ljudje vedeli, kako prijetno, srečno in zadovoljno je življenje v tretjem redu, bi se gotovo v velikem številu oklenili tretjega reda.

7. Tretjerednik z večim zaupanjem umira.

Dober tretjerednik je posebno srečen na smrtno uro. Tolaži ga misel, da je v življenju po svojih najboljših močeh služil Bogu, se pridno ogibal greha, natančno opravljal svoje molitve, večkrat prejemal sv. zakramente in da ga tudi Bog ne bo zapustil in zavrgel po smrti, temveč da mu bo skazal milost in ga bogato poplačal za njegovo zvestobo. Srečna in vesela je smrt dobrega tretjerednika!

Nasprotno pa mlačni in posvetni kristijani pri ločitvi od sveta sè strahom in trepetom gledajo v bodočnost. Njihova vest jim očita, da so v marisičem krivo in napačno ravnali. Po zapovedih božjih niso živeli, izpolnjevali niso svojih verskih dolžnosti točno, dobrih del je malo, pozabili so na Boga, zanemarjali so molitev in službo božjo, udajali so se različnim pregreham itd. Gdor v življenju zametuje milost, je pogosto na smrtno uro ni vreden, da bi se z Bogom spravil in rešil svojo dušo. Njihova smrt je grenka in večkrat tudi nesrečna.

Iz tega lahko vidimo, da je na zadnjo uro zelo tolažljivo, če je v življenju v tretjem redu. Tretji red pomaga svojim udom lepo krščansko živeti in srečno umreti. Gdor želi kedaj srečno umreti, naj stopi v tretji red in naj natančno spolnuje, kar mu tretji red nalaga. Potem bo tudi gotovo srečno umrl.

8. Tretjerednik se hitreje očisti.

Tretjeredniki navadno srečno umrjejo in se preselijo v večnost v stanju milosti božje. Četudi nimajo ob smrtni uri nobenega smrtnega greha na sebi, se vendar lahko dogodi, da mora ta ali oni tretjerednik delati v vicah pokoro za grehe, za katere se v življenju še ni zadosti spokoril. Toda tretjerednik

se v večnosti hitreje spokori, hitreje očisti in hitreje reši iz vic. Že v življenju si je večkrat nalagal kako prostovoljno pokoro ter je tako zadostil za mnoge grehe. Tretjerednik ima pa tudi v življenju na razpolago bogat zaklad odpustkov. Ako se jih pridno poslužuje, si z odpustki že na zemlji izbriše večji del svojih časnih kazni, da se mu po smrti ni treba dolgo očiščevati in se pokoriti v vicah. Prav posebno pa lajšajo in krajšajo tretjerednikovo trpljenje v vicah neštete molitve, sv. obhajila, sv. maše in druga dobra dela, katere darujejo še živi tretjeredniki za svoje rajne sobrate in sestre. Tretji red nikoli ne pozabi svojih pokojnih udov, pri vsakem shodu moli za nje, spominja se jih v molitvi in pri daritvi sv. maše. Vsaka količjak organizirana skupščina namreč skrbi, da se opravi za njene rajne ude vsako leto nekaj sv. maš.

Tretjerednik ima sladko tolažbo, da po smrti ne bo zapuščen in pozabljen, da mu ne bo treba dolgo trpeti v vicah, ker bodo živi tretjeredniki pomagali. Domači navadno hitro pozabijo na svoje pokojne. Ako plačajo za nje par sv. maš in zmolijo za nje par sv. rožnih vencev, pa že mislijo, da so storili dovolj in izpolnili svojo dolžnost. Čez par let se jih nihče več ne spominja, niti tistih ne, za katere bi bili dolžni moliti celo svoje življenje. V tretjem redu pa se neprestano leto za letom darujejo molitve, sv. maše in druga dobra dela za pokojne ude. Zaradi tega se tretjerednik hitreje očisti in pride poprej iz vic, kaker pa drugi kristijani.

9. Tretjerednik prejme obilniše plačilo.

Slednjič trdimo, da prejme tretjerednik tudi v nebesih obilniše plačilo, saj se tretjerednik z večjo ljubeznijo posveti bogoljubnemu življenju in obljubi Bogu zvestobo do zadnjega zdihljeja. Ker spolnujejo tretjeredniki natančno božje zapovedi, pridno opravljajo dobra dela, zvesto posnemajo Kristusa v življenju, si naberejo obilno zaslug za večnost in zato bo tudi njihova krona v nebesih lepša in veličastniša. Kedor se v življenju odlikuje po svoji ljubezni in zvestobi do Boga, tistega bo tudi Bog odlikoval pred vsemi drugimi v večnosti. Dal mu bo lepše plačilo kaker drugim, ki so se le malo menili za njegove zapovedi in ga morda večkrat zelo žalili s svojimi grehi. V večnosti se bo marisikateri kristijan kesal, da je živel za ta svet in si ni nabiral zaslug za nebesa. Takrat bo marisikateri zavrženi rekel sam pri sebi: „O, kako sem bil nespameten, da nisem v življenju stopil v tretji red! Ko bi bil v življenju v tretjem redu, bi bila moja večnost popolnoma drugačna. Iz tretjerednikov sem se norčeval, imel sem jih za neumne, sedaj pa uživajo ravno ti večno slavo, večno veselje, jaz sem pa pogubljen.“

Bogato plačilo čaka torej tretjerednike v nebesih; zato bodo ti tretjeredniki celo večnost blagoslavljali tisti dan in tisto uro, ko so stopili v tretji red.

* * *

Ogledali smo življenje, smrt in plačilo dobrih tretjerednikov. Kedor dobro premisli vse, kar smo tu povedali, mora priznati, da za je človeka zares

dobro in koristno, biti član tretjega reda. Zato pa morajo biti tretjeredniki Bogu hvaležni za poklic v tretji red in svojo hvaležnost kazati s tem, da natančno spolnujejo svoje redovne dolžnosti. Za tiste pa, ki še niso v tretjem redu, naj bodo vse našteje koristi in prednosti tretjega reda mogočen klic in prisrčno vabilo, da se kmalu oklenejo tretjega reda ter postanejo tako deležni njegovih velikih dobrot in izrednih milosti. Kedor stopi s pravim namenom v tretji red in vestno spolnuje tretjeredne-dolžnosti, bo gotovo pošteno živel, srečno umrl in dobil v nebesih bogato plačilo.

Glas iz kitajskih misijonov.

aš kitajski misijonar p. Baptista Turk piše sestri mej drugim sledeče:

S hvaležnim srcem sem prejel poslani mi ameriški dolar. To jedino sem prejel s Kranjskega po začetku vojske. Leta 1917. sem od Marijine mašne družbe v Mariboru prejel 150 mark. To je vse, kar sem prejel iz domovine v 10 letih. Ako mi je bilo v tem času kaj poslano, je bilo zgubljeno.

Po mnogih letih sem pred par tedni zopet začel dobivati „Cvetje“. Tu z veseljem berem, kako blagodušni in plemeniti slovenski verniki celo v hudem času vojne stiske niso prenehali prispevati za te kitajske in druge misijone. Da od teh nabranih darov meni ali P. Engelhardu ničesar ne pošljejo, bo najbrže vzrok prevelika zguba zaradi slabe denarne zamenjave. Ko se bo ta zboljšala, upava, da bo takoj nama kaj došlo, ter naju rešilo iz raznih denarnih stisk. Tako se torej že naprej vsem blagim dobrotnikom in dobrotnicam ponižno zahvaljujem za nabrane milodare: Bog jim vse stoterno povrni! Tudi njihovim pobožnim željam glede krstnih imen za novokrščene najdenčke ali zavržene deklice, bo vsem hvaležno ustrezno.

Pred dnevi je bil pri meni za eden teden predragi naš P. Engelhard Avbelj. Prišel je semkaj iz Čin-cou (Kin-chow), več dni oddaljenega mesta, kjer deluje ko direktor in profesor frančiškanske bogoslovnice. Že dve leti se nisva videla. Mala nesreča je prekinila najino popolno veselje. Par dni po njegovem prihodu me je namreč po več letih zopet obiskala nadležna mrzlica. Zdaj sem, hvala Bogu, že zopet skoraj popolno zdrav.

Moja misijonska foranija (nekak dekanat) je bila lani radi obširnosti razdeljena na dva dela. Meni v nadzorstvo je bil pridelen vzhodni del z glavno postajo v Či-cou (Ki-chow) ter obsega tri okraje, ki štejejo nad 4000 krščanskih vernikov in nad par tisoč katehumenov (ki se pripravljajo na sveti krst). To leto sem z misijonsko pomočjo naše stiskane prokure s posebnimi oziri na potrebo nakupil in uredil dve novi misijonski postaji še šolami, eno v trgu Tien-čja-cen, drugo v trgu Sun-pinter. V Či-cou sem

oskrbel dispensarij (malo lekarno), kjer ubogi oboleli vsaki dan lahko zastonj dobijo navadna zdravila.

Dne 3. oktobra, ob 25ti obletnici svoje prve svete maše na Toplicah, bom brez vnanje slovesnosti opravil zahvalno sveto mašo, ter se bom pri njej še posebno spominjal naših, ter vseh živih in mrtvih dobrotnikov in dobrotnic, ki so mi pomagali za izšolanje ali za moje misijonske potrebe . . . Vsem preč. patrom sporoči moj pozdrav in priporočilo v molitev.

Bog mi daj sveto milost, da tukaj še nadalje sè vsemi močmi delujem, ter s pomočjo Vaše in vseh dobrih vernikov še mnogo kitajskih paganov rešim večnega pogubljenja. Povem Ti, iz srca želim nazaj v srečni samostan, ali pri velikem pomanjkanju misijonarjev se čutim zelo navezanega na te obširne naše misijone.

Z Bogom in Marijo! Pristrčno pozdravljeni vsi . . .

P. ADOLF ČADEŽ.

Spomini iz misijonskega življenja.

(Nadaljevanje.)

Mahomedanska vera.

Marsikedo bo vprašal, kakšna je pa prav za prav mahomedanska vera, ki jo imajo Turki. Kaj uči in kaj zapoveduje ta vera?

Mahomedanska vera je vera v enega samega boga. „Ni ga boga razun enega“, pravi koran; ta njih bog pa je Alah. Prvi in največji Alahov prerok pa je Mahomed, ki je to vero učil in sè silo, t. j. z mečem in ognjem širil; po njem nosi ime mahomedanska vera. Mahomed je v svojo vero sprejel veliko naukov iz judovske in iz krščanske vere, namreč vse to, kar se mu je v teh dveh verah dopadlo. Med svoje preroke je prištel Abrahama, Mojzesa in Jezusa, katerega pa noče priznavati za Boga. Glavne zapovedi Mahomedove vere so molitev petkrat na dan, post meseca ramadana, razna umivanja in obreza.

Pri svoji molitvi se mora Mahomedov vernik obrniti proti Meki, mestu v Arabiji, kjer je najimenitniše svetišče te vere. V tem svetišču da je namreč kamen, katerega je po njih misli sam angelj Gabrijel preroku Abrahamu prinesel iz nebes. H temu črnemu kamnu, ki mu pravijo kaaba, romajo mahomedani od vseh strani in ga poljubujejo. Kedor je bil na Mahomedovi božji poti v Meki, ima pravico nositi fez, pokrivalo, sè zelenim turbanom t. j. sè zelenim svitkom, ki ga ovijajo okrog glave; drugi smejo nositi fez le z belim svitkom. Stroga je tudi zapoved posta meseca ramadana in razna umivanja, katera jim, kaker verujejo, grehe izbrišejo. Dečkov mahomedani ne obrezujejo, ko so osem dni stari, kaker Judje, temuč ko so stari kakih

pet let; takrat jih na gotov dan v letu skupaj pripeljejo, vse na enkrat obrežejo in velik praznik obhajajo.

Po smrti čakajo vernike nebesa ali pa pekel, kar je pa vsakemu že naprej določeno in se ne da nič spremeniti; tako uči koran.

Nebeško veselje je po tej veri popolnoma meseno; glavno službo pri tem imajo ženske. Po Mahomedovi veri je ženska vstvarjena samo za postrežbo moškemu in nima duše in jo torej nobena vera in nobena zapoved nič ne veže. Pred Alahom velja ženska prav nič več kaker neumna žival.

Ker je Mahomed ženske prištel med živino, je zato tudi določil, da sme vsak mahomedan imeti po več žen, t. j. koliker jih kedo lahko preživi, prav tako kaker sme imeti v hlevu toliko glav živine, koliker jih more prerediti; za prave žene ima pa štiri. Za otroke mahomedanski bogoslovci še niso dognali, kam bi jih bilo treba prištevati ali med ljudi ali med živino; skorej gotovo bo tako, da jih imajo za ljudi, če so čedni in vmiti, za drobnico pa, če so grdi in umazani.

Razume se, da je le malo mahomedanov, ki morejo romati v daljno Meko na božjo pot in tam poljubiti črni kamen kaabo. Enako je tudi z drugo zapovedjo; kaker ne more vsakedo imeti štirih krav v hlevu, prav tako ne more vsak mahomedanski moški imeti štirih žen v hiši. Podobno je tudi z umivanjem; v puščavi, kjer ni dobiti vode, tam zadostuje, da si mahomedan s peskom obriše roke in noge in druge zapovedane dele telesa in vernik je očiščen madežev na telesu in grehov na duši. Za žensko pa je še lažje, ker nima duše: tej ni treba ne umivanja z vodo, ne brisanja s peskom, pač pa si mora pred moškimi skrbno zagrinjati obraz. Druge dele telesa zakrivati mahomedankam ni tako strogo zapovedano.

So pač čudne zapovedi za ženske na svetu. Kitajka ne sme pokazati bose noge, Japonka mora do šestnajstega leta nositi obrito glavo, mahomedanka pa ne sme pokazati obraza. Kateri pa so vzroki za te čudne zapovedi? Kitajka skriva noge, ker ima pohabljen in grde. Pohabili so ji nogi, ko je bila še čisto mala, da bi ne mogla brez potrebe hoditi okoli, ko bo velika in bo na ta način prisiljena biti v hiši in opravljati hišna dela. Japonkam brijejo glave, da bi imele močne lase, kedar dorastejo; in v resnici imajo Japonke najgostejše in najmočnejše lase med vsemi ženskami na svetu. Mahomedanke pa morajo zagrinjati obraze, da bi ne bile moškemu svetu v spodtiko.

V mahomedanski veri so še nekatere druge zapovedi, pa za nas že zadostuje, da vemo le pglavitne. Tudi je zelo težko zbrati vse zapovedi te vere, ker so raztresene po koranu in ker si je Mahomed v naukih in zapovedih pogosto sam nasprotoval. Mahomedani se za ta nasprotstva nič ne zmenijo, pač pa jezik korana nezmerno hvalijo in trdijo o njem, da je tako lep, ker je poln dobrih primer in lepih podob, da je še zdaj v zgled arabskega jezika.

Ker pa je razlaga verskih naukov in zapovedi dolgočasna stvar, nasprotno pa življenje tujih narodov zelo zajemljivo, naj si bo že te ali druge vere, bomo skušali versko življenje Turkov drugače pojasniti.

Če hoče kedo v tuji deželi spoznati življenje naroda, mora ljudi delj časa skrbno opazovati in pridno poizvedovati po njih življenju pri takih ljudeh, na katere se more popolnoma zanesti. Tako sem delal tudi jaz v Carigradu.

V vročih deželah je splošna navada, da prve ure popoldne radi vročine vsako delo počiva. Delavnice in prodajalnice zapro, ljudje in živali pa počivajo.

Po skromnem obedu so tudi moji domači v samostanu zadremali, jaz pa sem šel na ogled po mestu in njega okolici, ker je bil ta čas zame najpripravniši za opazovanje.

Za vsak sprehod sem se pripravil po tiskanem vodniku. Pogostokrat sem se tudi shajal sè že omenjenim opernim pevcem na dvoru don Hvartom. Ta je bil že nad dvajset let v Carigradu, prišel je v vsemogoče družbe, bil je olikan in bogat mož, imel je namreč 12 tisoč frankov mesečne plače in lastno hišo v mestu, bil je dober katoličan in zelo priljuden gospod, govoril je razen drugih jezikov tudi turško in italijansko, torej je imel vse zmožnosti in lepe lastnosti, da sem se brez skrbi na njega obračal.

Ali je kaj novega na dvoru, sem ga nekoč vprašal? Je, je, mi je odgovoril. Kaj pa? Bliža se mesec ramadan in sultan je izdal svojo okrožnico. Kaj pa je v tej okrožnici? Ali veste, kaj sultan piše? Gotovo da vem. Sicer sem jaz kristjan in v verskih rečeh nisem podložen sultanu, toda okrožnica v nekaterih rečeh tudi mene tiče, ki sem v sultanovi službi. Kaj pa tiče Vas? Da ne smem hoditi v gostilne. Zakaj pa ne? V gostilnah se ne je samo, ampak se pogosto tudi preveč pije. Če pa kedo preveč pije, pogostokrat preveč govori, in marsikaj povè, kar ne bi povedal, če ne bi bil preveč pil. Da se kaj takega ne prigodi človeku, ki je v sultanovi službi, je ta odločno prepovedal vsem, ki so v njegovi službi, hoditi v gostilne. Če se kedo te prepovedi ne drži, zgubi službo, ga kaznujejo in iz Turčije izženo. Ali je to vse, kar sultan piše? To je samo postransko in se ozira le na me, ki nisem mahomedan, okrožnica pa je izdana na mahomedane. Kaj piše tem? Za letos pet stvari. Prvič jih opominja na post v ramadanu. Pri tej zapovedi ima letos nekaj novega, namreč da se morajo postiti tudi ženske, če tudi same na sebi niso dolžne, ker so samo na pol človek, vendar pa so dolžne to zapoved držati, da ne bodo v spodtiko moškim, katere post strogo veže. Drugič zabičava moškim petkrat na dan molitev in v petek obisk mošeje, kedar jim je to le mogoče. Tukaj o ženskih nič ne govori, ker ženske niso dolžne moliti, še manj pa v mošejo hoditi, ker žival ni za hišo božjo. Tretjič strogo zapoveduje moškim, da morajo nositi fez ko znamenje pravovernega mahomedana. Četrta zapoved je pa samo za ženske, namreč da morajo biti na očitnih krajih, t. j. zunaj domače hiše, zlasti še v družbi moških Evropejcev, zagrnjene in da ne smejo iz hiše brez ženskega spremstva ali vsaj ne brez spremstva otrok. Slednjič okrožnice vsem Turkom strogo prepoveduje obiskovati evropejske gostilne.

Ali je sultan druga leta tudi dajal take okrožnice? Kajpada; to stori vsako leto, navadno pred ramadanom. Eno leto povdarja to zapoved posebno, drugo leto zopet drugo itd. — Ali se pa Turki kaj zmenijo za te opomine?

Pa še kako! Za takimi, ki bi jih prezirali, je kazen takoj za petami, posebno še tukaj v Carigradu, kjer skrivnih policajev kar mrgoli in vse, kar se po mestu godi in govori, na dvor poročajo. Sultanova okrožnica pa se tudi prebira in razlaga po vseh mošejah. V kratkem bo ramadan in na lastne oči boste videli, kako natanko se ga bodo Turki držali. Vse mošeje, javna splotja in turške ladje bodo v ramadanu zlasti še prve in zadnje dni okrasili in razsvetlili; radi posta bo po dnevi tam, kjer stanujejo Turki, vse mirno in tiho, po noči bo pa tam živo kaker na sejmu; po dnevi bodo namreč spali, po noči se bodo pa gostili.

Celi teden pred ramadanom so se vršile priprave za mahomedanske praznike; pometali so ulice in snažili ceste, po hišah so pa kuhali in pekli, prav tako kaker pri nas na deželi, ko se bliža velika noč. Prignali so v mesto cele čede ovac in koštrunov; ovce so bile na hrbtu in na glavi znamenovane z erdečo barvo, koštruni pa so imeli na rogovih pisane trakove. Pripeljali so tudi perutnine, južnega sadja in malih komaj za mezinec visokih opresnih kruhov. Ker je take reči vsakedo lahko kupil, sem par hlebčkov kupil tudi jaz. Bili so prav dobri, bilo je v njih veliko masla in medu, vmes pa orehi in mandelji. Tako sem bil tudi jaz nekoliko mahomedanskih praznikov deležen.

Prišel je tudi ramadan in prve noči v mescu so vsi turški deli mesta žareli v lučih in od vseh strani mesta je glasen grom topov oznanjeval mahomedanski praznik. Turkov se je kar trlo po cestah in ulicah. Naslednje noči so bile nekoliko bolj mirne kaker prve; po dnevu so pa bili turški deli mesta kakor mrtvi.

Večkrat sem želel videti, kako Turki po noči praznujejo ramadan, toda od kristijanov ni nihče šel po noči brez prave potrebe na ulico, da bi ne dražil mahomedanov, kar bi bilo tudi zelo nespametno.

Prigodilo pa se je, da so me sredi noči v ramadanu prišli klicat v bolnico. Samostanski kavas, t. j. naš oborožen vratar, je bil zelo nevoljen, da še po noči nima miru, ker je moral z menoj v bolnico; jaz nasprotno pa sem bil ves srečen, da bom videl ramadan po noči. Pri bolniku sem svojo službo hitro opravil, ker ni bilo smrtnih nevarnosti. Nazaj gredè pa sva jo mahnila po najbolj obljudenih turških cestah Galate, ker je bil tudi on postal radoveden, kako praznujejo Turki ramadan po noči, ker tega tudi on še ni bil videl.

Ramadan je po mahomedanskem koledarju deveti mesec, ni pa vedno ob istem letnem času, ker mahomedani imajo mesečno leto t. j. leto, ki ima 12 mescev, toda vsak mesec ima le 28 dni, ker je vsakih 28 dni enkrat nova luna, toraj pride ramadan v teku časa na zimo in v teku časa na poletje. Tega leta je bil ramadan po leti. Bila je krasna južna noč po vročem dnevu. Kaker hitro je bilo sonce zašlo in je bil strel iz topa dal znamenje, da je post za ta dan končan, so hiteli Turki iz zagrnjenih prostorov, kjer so dan prespali, na ceste in trge iskat tobaka, jedi in pijače, svežega zraka in lahkega vetra od morja. Privlekli so na ulice železna ognjišča, kjer je bolj varno kuriti, kaker pa po lesenih hišah. V Carigradu je večina hiš zaradi

pogostih in hudih potresov lesenih, le pritličje, včasih tudi prvo nadstropje je zidano, vse drugo pa je leseno, pač pa ometano in pobeljeno. V Štambulju pa je videti cele ulice lesenih, pritličnih in nič ometanih hiš. Tako na pol zidan, pač pa ometan, je tudi naš samostan. Leta 1906. je bil v Carigradu precej hud potres, naš samostan se je zibal na vse strani, podrlo se pa nič ni in tudi drugod v mestu nisem videl nobene znatne škode; toda gorje, če nastane požar. Ta pogosto pokonča kar cele dele mesta; kak mali požar je pa gotovo vsaki teden na vrsti. Kedarkoli nastane na ulici tekanje in drvenje, je prav gotovo, da kje v bližini gori. Treba je le malo počakati in prihrumeli bodo mimo bosi, komaj na pol oblečeni ognjegasci, ki nimajo na sebi druge obleke kaker fez na glavi in kratke hlačice na životu; kaker tekači so, ki za stavbo letajo ali pa plavači, ki se kopljejo. Tako oblečeni ognjegasci so po turških mislih najbolj pripravljeni, da zaduše ogenj. Ti se podé po ulicah kaker stekli psi in plezajo po hišah kakor opice. Gasijo pa sploh ne, temuč si le prizadevajo, da hišo, ki gori, hitro podero in ogenj omejijo. V vsakem delu mesta je posebna postaja za ognjegasce, ki so vedno pripravljeni. Da bi požar v ramadanu Turkov ne motil, gredo po leti kuhat na ulico, kjer je za ogenj manjša nevarnost in kjer je bolj hladno. Ceste pa so na Turškem po noči tudi zelo pripravne za kuhanje, ker pri mahomedanih po noči ves promet počiva. Če pride ladja po noči v pristanišče, ne sme nihče na suho, če noč prehititi železniški vlak na tiru, se mora ta vstaviti in počakati dneva, ker koran pravi: Alah je vstvaril dan za delo, noč za počitek in tega človek ne preobračaj.

S kavasom sva šla torej v Galati po glavni cesti, na kateri je po dnevu tak promet, da se tu pa tam kar naprej ne more; v ramadanu pa je bilo okrog polnoči na desno in levo ognjišče za ognjiščem, kaker daleč dolga cesta seže. Okrog ognjišča so se vrtile debele na pol zagrnjene ženske, vmes so tekali otroci, moški pa so sami za se sedeli v krogu, pili črno kavo in kadili tobak iz velike skupne pipe. Koliker je kadilcev, toliko cevi iz kavčuga je napeljanih v pipo, ki stoji na tleh sredi mej njimi in je pritrjena na vrh steklenice, ki je do polovice napolnjena z vodo. Kedarkoli kedo izmed kadilcev potegne dim iz pipe, vsakokrat zagrglja voda v posodi; dim gre namreč skozi vodo in se pri tem ohladi. Takim pipam pravijo nergelé t. j. vodna pipa. Med kajenjem pa tudi drugi čas, celo na sprehodu, Turki prebirajo s prsti neke vrste rožni venec, ki ga pa ne rabijo za molitev, temuč se samo igrajo ž njim. Če igrajo za denar pa rabijo največ kocko, ki ima na ploščah pike od ene do šest; tako kocko mečejo na desko, ki ima več števil. Na kocko in na številke stavijo na različne načine. Ta igra je razširjena po celem vzhodu in je gotovo že iz starodavnih časov, ker jo omenja celo sv. pismo, ki pravi, da so vojaki, ki so Kristusa križali, vadljali za njegovo obleko.

Ker je vino in vsaka opojna pijača po koranu prepovedana in ker je navadna voda v Carigradu nezdrava, vozijo pitno vodo od daleč v mesto in jo prodajajo, kaker drugod vino in pivo. Da prodajavci opozorijo pivce na vodo, zvone s kozarci in vodo na glas hvalijo in ponujajo. Da je šum

še večji, ne manjka tudi godbe, pri kateri imajo glavno vlogo piščalke, bobenčki in kraguljčki. Igravci zraven godbe po taktu poskakujejo in pojejo skozi nos; to je turški ples, ki ni prav nič pohujšljiv in nič pregrešen in tako je svoj čas kralj David plesal in prepeval psalme, ko je prevažal skrinjo zaveze.

Po sredi široke ceste so bile nastavljene luči, svetilke in papirnati lampijoni. Midva s kavasom sva se počasi in malomarno pomikala med različnimi gručami in nihče se ni nad nama spotikal, ker po zunanosti sva oba spadala med domačine; kavas je imel svojo narodno črnogorsko obleko, jaz pa svojo rujavo dolgo redovno haljo, ki se lepo vjema z dolgimi, širokimi jutrovimi oblačili, da sem se v Carigradu na ulici v redovni srednjeveški obleki in z obilno brado bolj domačega čutil, kaker pa na ulici v kakem jugoslovenskem mestu.

Počasnost in dolga široka obleka, to dvojno dobro vpliva na turške živce. Če imaš opraviti s Turkom, pa se ti le nekoliko hitreje obrneš, kaker je to njemu všeč, te bo takoj vstavil; z razprostrtima rokama bo na lahko pomahal, kaker da bi hotel zrak potlačiti in bo s povdarkom in na pol glasno rekel „Javaš, javaš“ t. j. „počasi, počasi“. Tega zlatega turškega pravila sva se držala tudi midva s kavasom. Mudilo se nama nikamer ni, noč je bila prekrasna, vozovom se ni bilo treba vmikati, razsvetljeno je bilo vse kaker po dnevu in časa sva imela kaker Turki do ranega jutra t. j. do tistega trenutka, ko bo mogoče razločiti brez luči črno nit od bele, ker takrat se začne za mahomedane zopet post; tako ukazuje koran za mesec ramadan.

Kako opravljajo mahomedani svoje molitve po mošejah, tega ni lahko opazovati. Popoludne, ko opravljajo svoje pobožnosti, nobenega izmed kristjanov ne pustijo v mošejo, temuč le dopoludne, če dotični plača bakšiš t. j. iz navade določeno darilo. V Carigradu smo dajali pri mošejah poldrugo srebrno krono bakšiša.

Kar tiče molitev se mahomedani prizadevajo, da se ločijo od kristjanov koliker je le mogoče. Mi imamo v cerkvi pobožnosti največ dopoludne, mahomedani pa popoludne, mi smo v cerkvi odkriti, oni v mošeji pokriti, mi obuti, oni bosi, mi pazimo pri molitvi na notranjo zbranost, oni le na zunanje obrede, mi se držimo po moči mirno, oni pa se neprenehoma priklanjajo, poklekčujejo, z rokami mahajo in se vrtijo.

Ker sem imel s Turki skorej vsaki dan opraviti in ker sem jih zelo opazoval, in ker se mi je njih resnost dopadla, sem njih značaj in poglobitve navade kmalu spoznal in sem si prizadeval tako se obnašati, kaker se oni obnašajo. Prav dobro mi je prišla naša redovna obleka, ki je v barvi in v kroju zelo podobna obleki mahomedanskih dervišev t. j. mahomedanskih menihov, ki imajo v Carigradu dva samostana; svoje žene pa imajo zunaj mesta na deželi. V obnašanju pa je bilo glavno pravilo „javaš, javaš“, v hoji umerjenost, v poklonih resnost, v kretanju previdnost, v govorjenju polglasnost in s tem sem se zmuznil skozi marisikatera vrata, ki so se drugemu pred nosom zaprla. Reči moram, da so Turki meni nasproti večkrat oba očesa zatisnili in me mirno mimo pustili, drugega so pa zavrnili.

V mošeji sv. Zofije sem bil že večkrat, pa vedno le dopoldne; želel sem pa vanjo priti popoldne, ko bodo Turki imeli molitve.

Bilo je nekega vročega dne, okrog druge ure popoldne, ko vse počiva. Stal sem na velikem dvoru pred mošejo sv. Zofije in malomarno opazoval prekrasno poldrugitisoč let staro krščansko stavbo. Razen mene ni bilo videti nobenega človeka kaker vratarja pri zagrinjalu v mošejo. Naj velja, kar hoče, sem si mislil, poskusiti hočem priti v mošejo ob prepovedanem času in pogledati mahomedansko službo božjo. Mahnil sem jo počasi kaker v pre-mišljevanju proti vratom. Ko pridem blizu, obstanem par korakov oddaljen pred vratarjem, poklonim se mu spoštljivo, položim desnico na čelo in na to na prsa, nagnem glavo prav tako, kaker sem pogostokrat opazoval Turke, ko so se srečavali in med seboj pozdravljali; odkril pa se nisem, ker je to zoper njih navade. Mahomedani se nikedar ne odkrijejo, ker imajo glavo čisto obrito, še celo takrat ne, ko se pred mošejo umivajo; takrat fez globoko na tilnik potisnejo, čelo in glavo zmočijo, feza pa ne privzdignejo. Pozdravil sem torej vratarja po vseh predpisih in glejte, vratar mi je pozdrav lepo vrnil. V tem trenutku sem bil že gotov, da bom prišel skozi vrata v prepovedanem času. Potegnem sandale z nog, postavim jih zraven več parov črvenih, ki so stali v vrsti na obeh straneh cerkvenih vrat, pogledam previdno na desno in levo, če sva z vratarjem resnično sama, ponudim mu skrivaj dvojni bakšiš dobro vedoč, da je po pravici le mali del njegov, drugo pa bi moral dati v skupno blagajno; ker pa naju nihče ni videl, je bilo vse njegovo. Vratar je denar v žep stisnil, meni pa šlapi nateknil, težko zagrinjalo odmeknil in bil sem v mošeji.

Počasno in previdno sem stopil notri po naše na žensko stran. Cela velika mošeja je pogrnjena z debelo, pa že močno obrabljeno preprogo. Po celem prostoru visijo prav nizko obešeni lestenci drug zraven drugega in sicer tako gosto, da razgled po notranjosti veličanstvene stavbe zelo ovirajo. Ta nekdaj krščanska cerkev je v svoji zidavi tako krásna, da je cesar Justinijan, ko je cerkev dokončal in prvič vanjo stopil, zaklical: Premagal sem te, Salamon! Turki so cerkev znotraj pobelili in tako zakrili vse prekrasne podobe iz mozaikov, t. j. slike sestavljene iz raznobarvenih kamenčkov; po mahomedanski veri so namreč prepovedane vsake podobe v mošejah in tudi drugod; zato tudi turški denar in turški grb nosita samo napise, pa nobene podobe.

Tam, kjer je pri nas prvi stranski altar, je na malo vzvišenem prostoru sedel „po turški“ t. j. na blazini s prekrižanimi nogami pred seboj mahomedanski duhovnik. Na kolenih je imel koran, katerega nauke je razlagal; okrog njega, pa nekoliko nižje, so sedeli učenci ravno tako „po turško“ s prekrižanimi nogami, toda brez blazin in so verno poslušali učenika. Učencev je bilo kakih deset.

Jaz sem se kakih pet korakov pred njimi vstavil in se spodobno poklonil, na kar je učitelj korana s podukom prenehal in vljudno odzdravil, ne da bi se bil z blazine vzdignil; ravno tako so odzdravili za njim tudi vsi učenci; na to je pouk nadaljeval. Spodobilo se je, da sem nekaj časa

poduk prav resno poslušal, kaker da bi bil vsako besedico razumel; na to sem se poklonil in šel dalje. Tudi drugi poklon so vsi vljudno vrnili. Prišel sem v mošejo ravno ob času šole; na vseh krajih ob steni so bili učitelji in učenci v gručah po deset skupaj; govorili so le učitelji in nič izpraševali, učenci so mirno poslušali. Povsod, kjerkoli sem se vstavil pred učitelji, so bili z menoj vsi izredno uljudni meneč, vratar že ve, zakaj je tega ob prepovedanem času v mošejo spustil.

Videl sem torej poduk v mošeji, videl bi bil pa veliko rajši molitve in mislil sem si, obračaj se počasi in ker je čas molitve blizu, bodo gotovo začeli tudi z molitvami; nisem se bil zmotil.

Nisem še bil prehodil polovico mošeje, ko so začeli prihajati odrasli turki. Predno mahomedan stopi v mošejo, sezuje pred vratmi črevlje, počepne k studencu, katerih je več umetno napeljanih pri glavnih vratih, umije si skrbno obraz, ušesa, nos, glavo, na to roke do komolca in na zadnje še noge. Ko si umivajo noge, čepijo na eni sami nogi, kaker race ali gosi. Ko sem to prvič videl, sem se čudil, kako morejo odrasli toliko časa čepeti na eni sami nogi — pa vaja napravi mojstra. Med umivanjem neprenehoma na pol glasno molijo. S tem umivanjem se mahomedani po njih veri očistijo grehov. Ko so se bili do dobrega umili, gredo z visoko zavihanimi hlačnicami v mošejo. Turki, ki so bili za menoj prišli v mošejo, so se zelo spoštljivo poklonili učiteljem na vse strani, kar je gotovo znamenje, da smo imeli pred seboj imenitne profesorje mahomedanskega bogoslovja. Tega prepričanja sem tudi jaz bil. Vsi učitelji so bili oblečeni v črno svilo, obnašali so se zelo dostojno, beseda jim je gladko tekla in učenci so bili polni spoštovanja do njih.

Vsak, ki je prišel v mošejo, se je nekaj časa pazno obračal na vse strani, dokler ni zagledal okroglego vdrtnine v steni, ki kaže, v kateri smeri leži Meka. Prvi pogoj pri mahomedanski molitvi je, da se vernik obrne proti mestu, kjer leži sveti kamen kaaba. Prepričan sem, da so bili vsi ti turki ki so prišli v mošejo molit, že velikokrat v mošeji sv. Zofije, pa vsakateri izmed njih se je oziral na vse strani, kaker da res ne bi bil vedel, kje je omenjena vdrtnina v steni. Ko se je bilo nabralo kakih dvajset turkov, so se postavili v dve vrsti in so začeli z molitvijo. Kasneje je družba vernikov narastla na kakih šest vrst, ki so stali v vojaškem redu in opravljali vsa kretanja kaker izvežbani telovadci; ob enem so enoglasno in s povdarkom molili. Kaj so molili, nisem razumel; bilo pa je arabsko, kaker mi je kasneje don Hvarte razložil. Najpoprej so odprli dlani in so se palci doteknili koncev uhelj, kaker bi hoteli reči: govori gospod, ker tvoj hlapec posluša. Povzdignili so nato oči in roke proti nebu koliker mogoče visoko, kaker bi k Alahu, ki po njih mnenju prebiva v višavah, stegovali svoje roke na pomoč kaker človek, ki se potaplja in je v največji sili. Poklanjali so se na to na desno in na levo, naprej in nazaj kaker da bi videli Alaha pred seboj in za seboj, na desni in na levi. Pripogibali so se v začetku polagoma in ne pregloboko, sčasoma pa vedno hitreje in globokeje, nato pa so vsi na mah padli na kolena in vdarili s čelom ob tla, kaker da bi jih strela zadela;

s tem so hoteli pokazati, kako majhen in slaboten je človek pred bogom, da je res črv in prah zemlje. Vse te obrede pa so spremljali z molitvijo, ki je postajala vedno glasnejša in silniša, kaker da bi hoteli prisiliti Alaha, da naj jih usliši. Ta mahomedanska molitev je vsaj na zunanje zelo goreča in ogrela je molivce, da so postali v obraz erdeči kaker kuhan rak, da so hropeli kaker kovaški meh, da so se potili, kaker pri težkem delu in so gledali srdito, kaker da bi se hoteli vsak trenutek spopasti z nevidnim sovražnikom. Ta molitev je v resnici prava telovadba in je umirjena na to, da vname mahomedane za divji boj za Alaha in za mahomedansko vero. Taka naporna molitev otemni razum, razburi živce, vžge drznost, vname krvoločnost, da ne pozna ne mere ne meje. Mahomedanska vera, ki priporoča tako molitev, je vera razburjene krvi in divje strasti.

Žensk in otrok nisem videl v mošeji, ker taka divja molitev pač ni za nežno žensko in za slabotnega otroka. Po skrbnem oziranju pa sem zapazil, da so za gosto zamreženimi hodniki zagrnjene turkinje od daleč gledale, kako njih gospodarji v mošeji molijo Alaha.

Na tretjem mestu svojega pisma omenja sultan fez kot znamenje in pokrivalo pravovernega služabnika Mahomedovega.

V mojem času ni bilo v Carigradu na ulici videti družega moškega pokrivala kaker erdeči fez; nosili so ga mahomedani in prisiljeno tudi nekateri kristjani, le duhovniki so imeli drugačna pokrivala. Grški duhovniki nosijo neke vrste cilinder, visok klobuk brez krajev. Kaker turki tako se tudi grški duhovniki nikedar ne odkrijejo, tudi v cerkvi pri službi božji ne; menda zato ne, ker si las ne strižejo, temuč jih v čop skupaj zvijajo in pod klobuk potiskajo. Za naše evropejsko oko ni nič bolj čudnega, rekel bi grdega, kaker imeti plešasto glavo, ob robu glave pa nekaj redkih, dolgih in nepočesanih las. Da grški duhovniki ne strižejo las, je vzrok ta, kaker pravijo sami, ker posnemajo Kristusa, ki je bil Nazarenc in si ni strgel las in pa, da se ločijo od nas duhovnikov rimske cerkve, katera je od nekedaj svojim služabnikom prepovedovala gojiti lase in jim zapovedovala tonzuro, t. j. briti si lase vrh glave, kot znamenje ponižnosti in službe božje.

Razen tega imajo Turki prav radi dolgo obleko. Široko in dolgo obleko do tal nosijo na vzhodu vsi duhovniki vseh ver, krščanski in mahomedanski in vsi premožni ljudje brez izjeme. Obilna obleka do tal je res lepa, bodisi da tak častitljivi mož z dolgo brado počasi po cesti stopa ali pa na konju jaha, vedno je častitljiv po svoji zunanosti in terja nehote od drugih spoštovanje. Le tisti ljudje, ki so radi težkega dela prisiljeni nositi kratko obleko in pa vojaki, samo ti dvojni nosijo obleko po našem kroju, pa še ti turki nosijo prav obilne hlače, kaker pravi naša narodna pesem: Turek pa ima široke hlače, dolge pa mustače. Imenitni v Evropi izšolani turki pa nosijo salonsko obleko t. j. dolgo suknjo čez kolena in še daljšo površno suknjo, na glavi pa fez. Moškega s kratko suknjico in z našim klobukom na glavi pa pred dvajsetimi leti Carigrad ni trpel prav tako ne, kaker bi pri nas v Ljubljani ne trpeli, če bi kak odrasli možki po dnevu v sami srajci brez hlač po cesti hodil, pa cilinder na glavi nosil.

Bilo je leta 1906. v mesecu maju. Šel sem kaker vsaki dan okrog desede ure dopoldne v bolnico. Pot me je peljala mimo postaje, kjer konča podzemeljska železnica, ki veže Galato in Pero. Pred prostorno odprto lopo, kjer vstopajo in izstopajo ljudje, je precej velik trg. Tu se nabralo in gnetlo toliko ljudi, da nisem mogel naprej. Kaj pa je, vprašam nekega znanega gospoda. Ne vem, počakajva malo bova kmalu videla. Kaj je bilo? Ljudje so stali v gostih gručah, sredi mej njimi pa mlad gospod star okrog trideset let, oblečen v kratek frak s škrici, na glavi je imel svetel cilinder, velik visok klobuk, ki je bil ves zamazan in nekoliko zveržen; z desnico je krepko držal kakih sedemnajst let starega bosega, suhega, precej dolgega, raztrganega mestnega postopača. Gospod je ves razkačen klical „policaj, policaj“, in hitel je pripovedovati zdaj v francoskem, zdaj v nemškem jeziku, kaj se mu je prigodilo. Fant je prav mirno stal, z očmi mežikal in smehljaje zobe kazal, tuji gospod se je pa obračal na ljudi ob desni in levi, na enega in na drugega izmej policajev, katerih je bilo več navzočih, pa so mirno gledali, kaker mi drugi. Policaji in velika večina navzočih ljudi so bili turki, Evropejcev je bilo prav malo in v začetku še vedeli nismo, kaj se je bilo prigodilo. Gospod sè cilindrom je bil od razburjenosti vso pamet zgubil, okrog ust je bil kar penast od jeze, srdito je razkladal krivico, ki se mu je bila zgodila, mahal je z roko, kaker kak glediški igravec na odru; bil je pravi cirkus na sredi ceste. Ves razburjen potisne slednjič smehljajočega capina pred policaja, ki je stal v moji bližini in odločno zahteva, naj ga ta prime in odžene na sodnijo; policaj pa se malomarno v stran obrne in obema hrbet pokaže.

Tu se neprevidnega ptujca, bil je Nemec, usmili moj znanec tudi Nemec in stopi k njemu rekoč: Je že dosti te komedije. Ne bodite več ljudem v zasmeh! Pomislite vender, da niste v Berlinu, temuč v Carigradu! Odprite oči in pogledjte, ali je tukaj še kedo tako oblečen, kaker ste Vi! Snemite z glave ta nesrečni cilinder in zginite v prvo vežo, ki je odprta in glejte, da se vam še kaj hujšega ne prigodi!

Ptujec popusti capina, stisne nesrečni cilinder pod suknjo, da so trdemu klobuku kar rebra zaškripala in smukne v prvo bližnjo hišo. Po širokem trgu pa odmeva glasan krohot in hudomušen smeh.

Kaj pa je vender bilo? Neizkušén Nemec je prišel z ladjo v Carigrad, izstopil je v Galati in se je s podzemeljsko železnico pripeljal v Pero, evropejski del Carigrada. Napravil se je bil za Carigrad kaker za kako imenitno promenado — sprehod po glavnih ulicah — v Berlinu. Obul je bil svetle nizke črevlje in široke črne hlače je bil visoko zavihal, da so se videle svilene nogavice. Kratek črn frak, od spredaj izstrižen, ki se ga je trdo držal, kaker da bi bil vlit na život in tesen telovnik iz bele svile, sta nehote vsakega v oči zbadla. V levici je stiskal rokavice iz jelenove kože, v desnici pa je vrtil kratko palico sè slonokoščeno kljuko. Na ponosni glavi pa se mu je svetil visok mogočen cilinder z malimi krajci. Držal se je ravno kaker sveča in je stopal po koncu misleč, da ves turški svet ogleduje njegovo postavo in občuduje njegovo eleganto obleko. Toda uspeh je bil ravno na-

sproten. Mlad turški postopač, ki je na cesti dolgčas preganjal, take prikazni svoj živ dan še nikoli ni videl. Zdelo se mu je, da ima pred seboj veliko pisano srako v človeški podobi s pristriženimi perutmi in s ponarejeno glavo. Da lepe priložnosti ne zamudi, počí capin brez obotavljanja s pestjo po visokem klobuku, da odleti polomljen v blato daleč na sredo ceste. Pri tej nezaslišani surovosti Nemec vso razsodnost izgubi, pograbi capina za rame in začne vpiti „policaaj, policaaj“ meneč, da je na Nemškem. Toda policaji in ljudje so bili capinovih misli meneč, da se cilinder ravno tako malo spodobi za carigrajske ulice, kaker sama srajca v Evropi za odraslega človeka na cesti. Vsi so bili trdno prepričani, da morajo na Turškem po zapovedi Mahomeda in po úkazu sultana moški nositi erdeč fez, ženske pa morajo na cesti biti zagrjene.

Razgled po serafinskem svetu.

Za tretji red je letos zelo imeniten dogodek petdesetletnica sv. Očeta, odkar so v tretjem redu. Ni nam znano, da bi bil dosedaj kateri izmej papežev obhajal tak jubilej, saj jih še mej drugimi tretjeredniki le malo učka petdeset let redovnega življenja. Kako naj bi ta jubilej obhajali, smo povedali na prvi strani tega zvezka.

Pri obhajanju sedemstoletnice utisnenja ran sv. Fr. so darovali mariborski tretjeredniki za novo cerkev sv. Frančiška 1300 Din. Tudi ljubljanski so nabrali primeren znesek. Kako je bilo po družih skupščinah po mestih in na deželi, še nismo prejeli sporočil.

V Ljubljani smo sedmo stoletnico sv. Frančiškovih ran prav lepo obhajali. Imeli smo po tri pridige na dan: zjutraj po pridigi sv. mašo s petjem pred izpostavljenim presv. R. T., popoldne pred pridigo sv. križev pot, po pridigi blagoslov z Najsvetejšim, zvečer po pridigi redovne litanije in blagoslov. Pridige so prevzeli trije patri, mej njimi tudi preč. p. provincijal kár štiri in p. Angelik dve. Povedali so nam zgodovinski dogodek in velik pomen ter izredno milost Frančiškovih ran. Na to je sledilo šest pridig: o popolnosti, za katero smo si dolžni prizadevati, o poglavitni napaki, ki smo jo dolžni odstraniti, o vzrokih zakaj so spovedi večkrat brez pravega sadu, o dobrem namenu, po katerem bo Bog sodil naša dela, o duhu, ki mora voditi in urejati vse naše ravnanje in življenje, o požrtvovalnosti sebe za Boga in za bližnjega; zadnji dan smo pa premišljevali Frančiškovo ponižnost, ljubezen in veselje, ter smo sklenili delati vedno na to, da bomo pravi Frančiškovi sinovi in hčere. Na koncu smo se šli nekateri v imenu vseh zahvalit

za lepe pobožnosti; p. voditelj je rekel, da smo se pridno in v obilnem številu vdeleževali in naj hodimo vztrajno po načrtani poti.

G. voditelji nekaterih skupščin nimajo shodov in ne dajejo redno vesoljnih odvez in papeževega blagoslova. Tako nekako smo zvedeli. — Kaj storiti? Ali naj molčimo? Ne smemo več. Ali naj potrpiamo? Smo že dolgo trpeli, pa je tretji red s tem na škodi. Ali naj se pritožimo? Ne bi nič dosegli. Kaj pa? Molimo — molimo vsi za tiste g. voditelje, ki za tretji red premalo skrbijo. — Slišali smo pa tudi, da v nekaterih skupščinah nekateri udje brez opravičenega vzroka ne hodijo na shode, da se za vesoljne odveze malo zmenijo itd. V neki skupščini na Gorenjskem imajo redno mesečne shode, vesoljne odveze, pa ne hodijo vsi k shodom — še celo malo jih hodi. To ni prav. Molimo tudi za zaspane ude, voditelj naj jih pa zdrami ali odslovi. — Skrbimo vsi, da bo tretji red vršil svojo nalogo, potem bo tudi spoštovan!

Tretjeredni shod v Crngrobu. Na Veliki Šmarin so imeli tretjeredniki škofjeloškega okrožja svoj skupen shod v Crngrobu pri Škofji Loki. Čeravno je prejšnji dan neprestano deževalo in je na praznik sam bilo le malo upanja na lepo vreme, je vendar prišlo toliko ljudstva skupaj, da je bila velika crngrobska cerkev skorej polna. Po končani službi božji je bilo zunaj cerkve zborovanje. Najprej je 15letni tretjerednik Franc Babič deklamoval od m. Elizabete nalašč za to priložnost zloženo pesem: „Srečni tretjerednik.“ Potem so bili kratki nagovori in sicer je govoril mladeničem Jožef Sušnik iz Breznice nad Škofjo Loko, možem g. Lovro Hafner iz Preske, ženam Frančiška Šifrer iz Stražišča pri Kranju, dekletam pa Marija Rant iz Reteč. O zgodovini škofjeloške tretjeredne skupščine je govoril g. Andrej Dolinar, bančni uslužbenec v Ljubljani. Zaključni nagovor je imel preč. g. dekan Mrak iz Stare Loke. Za sklep shoda so vsi zborovavci zapeli: „Marija, mati ljubljena.“ Ljudje so bili sè vsemi govorniki in s celo prireditvijo zelo zadovoljni. Prav posebno pa jim je ugajalo, da so tretjeredniki sami nastopili in navduševali druge za tretji red. Čudili so se, kako zamorejo navadni tretjeredniki, ki nimajo višje šolske izobrazbe, tako dobro govoriti. Še bolj pa so se čudili, ko so zvedeli, da so si govorniki čisto sami sestavili svoje izredno lepe nagovore. Splošno se je izražala želja, naj bi se taki shodi vršili vsako leto.

P. M. T.

Novomesto. Praznovanje 700 letnice utisnenja ran sv. Frančiška se je zvršilo prav slovesno. V dneh 14.—16. sept. smo imeli tridnevno s pridigo in sv. mašo, pop. lit. treh redov. Slavili smo sv. Frančiška ko moža molitve, ljubitelja spokornega življenja in zgled ljubezni do bližnjega. Na praznik vtisnenja ran sv. Frančiška sam pa je bil temu primeren govor in slovesna sv. maša za vse žive in pokojne ude celega novomeškega okrožja, pop. slovesne litanije treh redov sè zahvalno pesmijo. — Dasi so bili ti dnevi za jesensko poljsko delo skorej najlepši, vendar je bila udeležba vse dni dokaj zadovoljiva. Kaker vedno, tako so se tudi topot novomeški tretjeredniki skazali posebno požrtvovavne; sami so olepšali altar sv. Frančiška od vrha do tal,

zložili so za vso svečavo in oskrbeli so krog podobe sv. Frančiška lep venec raznobarnih električnih svečic. Kot spomin na to praznovanje si je skupščina dala napraviti nov tretjeredni križ (prejšnjega je dobila suhorska skupščina). Le-to delo je zvršil domači podobar g. Fr. Vodnik. Križ je umetno delo; podoba na njem predstavlja Kristusa na križu govorečega: Dopolnjeno je. Stane 2750 Din. — Tretji red ima v svoji lastni zalogi emajlirane, barvane in v ognju pozlačene tretjeredne znake s slovenskim napisom. En znak stane brez poštne 5 Din.

P. H. D.

Maribor. Sedemstoletnico vtisnenja ran sv. Frančiška smo v Mariboru obhajali s tridnevno 15., 16., 17. septembra. Uvodni govor je bil že v nedeljo 14. IX. popoldne. V ponedeljek, torek in sredo je bila ob 5. uri zjutraj pridiga, litanije vseh svetnikov treh redov sv. Frančiška, ob 6. uri pa levitirana sv. maša. 17. IX. po levitirani sv. maši zahvalna pesem „Te Deum“. — 17. IX. zvečer ob 6. uri je bila nemška pridiga, levitirane večernice in „Te Deum“. —

P. F. B.

Sp. Šiška (ljubljsko predmestje). Za praznik sv. o. Fr. smo v zasilni cerkvi ali baraki obhajali tridnevno, katere so se naši ljudje prav pridno vdeleževali. Dekleta so sv. Fr. in celi prostor prav okusno olepšale z venci in cveticami. Prihajali so tudi moški in mladeniči, posebno zvečer, v obilnem številu. Če dobimo enkrat novo cerkev in lastno skupščino tretjega reda, ne bomo mej zadnjimi.

Ali so bili škof Martin Slomšek tretjerednik? Na to vprašanje že delj časa iščemo odgovora, pa dokazati ne moremo, ne da so bili, ne da niso bili. Imamo pa nekatere stvari, iz katerih domnevamo, da so bili tretjerednik. L. 1850 so ukazali, naj se v njihovi škofiji tretji red zopet vpelje. O tem smo enkrat že sporočili. Škof Slomšek so molili tudi serafinski rožni venec. Ni namreč dolgo tega, ko je ugleden gospod daroval našemu p. provincijalu rožni venec, na katerega so molili škof Slomšek. Tako je ta gospod izrecno povdarjal. Ta rožni venec ima sedem delov, torej je serafinski. Če so torej molili ta rožni venec, smemo zopet domnevati, da so bili ud tretjega reda, ker ga drugi svetni duhovniki in ljudje niti ne poznajo, še manj ga pa molijo.

Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo:

I. Neimenovana tretjerednica svojega moža za pravo spoznanje in poboljšanje. — G. K. svojega bolnega otroka. — Dve bolni tretjerednici: ena za srečno smrt, druga za udanost v božjo voljo — Vse letos še ne uslišane prošnje.

II. Pokojni udje tretjerednih skupščin:

1. **Ljubljanske:** Preč. g. Jožef Erker, stolni kanonik in župnik sv. Nik. v p. († v Kočevju), Marijana Blažič († v Gorjah pri Bledu), Cecilija Kristan, Marija Marinčič († v Horjulu).

2. **sostrske**: Urš. Payčič (bila član ljubljanske skupščine, v III. r. 52 let).

3. **štangarske**: Mar. Žnidaršič, sestra g. žup.; Ana Jevnikar iz Kresnic.

4. **mariborskega okrožja**: Sv. Miklavž pri Slovenjgradcu: Helena Andrejc. — Slivnica pri Mariboru: Magdalena Doško, M. Ledinek. — Št. Janž n. Dr. p.: Roza Ekart. — Zavrče: M. Šešek. — Puščava: Jozefa Lip † v Mariboru. — Maribor: Ignac Flajšer, Frančiška Golob, M. Vehovar, M. Kirhof, Ana Kostajnshek, M. Piletič † v Ptuj, Jozefa Senekovič. — Sv. Peter pri Mariboru: Ivana Žmavc, Neža Dajčman. — Sv. Martin pri Vurbergu: Barbara Stengel. — Sv. Jurij na Ščavnici: Frančiška Sterniša. — Svečina: Kunigunda Gamse. — Ruše: Alojzij Korošec. — Sv. Križ pri Mariboru: Terezija Maček, Alojzija Breznik. — Jarenina: M. Žnuderl. — Maribor: Alojzija Hafner.

5. **svetotrojiškega okrožja**: Ivana Stopar (42 l. v 3. r.), Feliks Padovnik, visokošolec, Jož. Godec. — Sv. Ana: Fr. Žizek. — Sv. Anton: Ana Hek. — Sv. Bolfenk v Slov. gor.: Kat. Vrščič, Jak Damiš, Jan. Jurlels. — Sv. Bolfenk na Kogu: Liza Gregorinčič. — Sv. Juri ob Ščavn.: Alojzija Domanjko, Jož. Weis. — Mala nedelja: V. č. g. Jakob Čemažar, župnik begunec. — Sv. Urban: Ana Strelec, Simon in Roza Horvat, Liza Pihlar, M. Petek, Martin Kromberger, M. Markež, Ana Tašner, M. Irgl, M. Rajšp, M. Simonič, Ivana Potrč, Alojz Poljanec. — Sv. Rupert: M. Grajfoner stara 94 let, 56 let v 3. r. — **Prekmurje**: Črensovci: Ana in Kata Horvat, Ana Korač, Urša Ciglar, Geta Tompa, Štef. Padar, Magda Holdaš, Geta Törner, Verona Petek, Helena Zver. — Kapca: Ana Legény. — Tišina: Barb. Rajbar.

6. **novomeške**: Neža Strajnar, M. Mohar, Fr. Zupančič.

Zahvala za uslišano molitev.

N. iz Šk. L. izreka zahvalo sv. Jožefu za čudovito pomoč. — M. K. iz borovniške skupščine presv. Srcu Jez. in Mar., sv. Antonu, sv. Tereziji za hitro pomoč v veliki stiski; zahvala je bila obljubljena. — Neimenovana tretjerednica Brezmadežni, da je bila uslišana, ko jo je prosila za neko gospo. — Marija Rant, Dobrova pri Lj. se zahvaljuje Praškemu Jezuščku, sv. Antonu Pad., mali Tereziji od Deteta Jezusa in Mariji Pomagaj na Brezju za uslišanje v zelo važni zadevi.

Darovi.

Za novo cerkev Sv. Frančiška (v dinarjih): M. Lukanc nabrala 3670. — Tretji red: v Mariboru 1300, Šmiklavž v Slov. gradcu 125, Šmartno na Paki 250, Št. Jakob ob Savi 80, Brezovica p. Ljubljani 500, Mengeš 110. — Pč. g. svetnik J. Hutter 800, P. V. 400, P. G. 1000, P. A. 1205, P. P. 1246. — Po 250 ga. Sadar-Kleinmeyerjeva in neimenovana. — Pč. g. svet. Dolinar 350. — Po 200 pč. g. Knific, F. Demšar, g. S. Z. — Po 100 I. Vodnik, pč. g. Rajčević, monšgr. T. Zupan, družina Urankar, J. Snoj in še štiri neimenovani. — Neimen. 120. — Po 75 U. Rant, Neimen. iz Kamnika. — Po 50 L. R. iz Dobrove, M. Poljanšek, F. Jug. — Neim. iz Ljublj. 55. — Neim. 25 in 1 sreb. gld. — Neim. iz Mokronoga 40. — U. Zadnikar 35. — Po 30 K. Rupar, neim. g. žup. — K. Jerončič 32, F. Kobal 18. — Po 20 M. Ljubša, P. A. — F. Zupanc 10. — Po 10-50 M. Kogej, neim. — Po 25 K. Lipovšek, M. Novak, neimen. M. Platiša 10 it. lir in 10 din. F. Pavli 10 dolar. — Po 5 dol. M. Gostič, U. Crnkovič, družina A. Pavli. — I. Holmar 1 dolar. Marija Rant z Dobrove 100. — Bog povrni vsem stotero!

Za frančiškanske misijone: Janez Topolar 30, N. 30, N. iz Kamnika 100.

Za kitajske misijone: N. iz Kamnika 100.

Natis dovolil: P. Regalat Čebulj, prov. vikarij. — Vredil p. Salvator Zobec.

Lepo prosimo obilnih darov za zidanje nove cerkve sv. Frančiška, ki je zelo potrebna in bo tudi lep spominik na sedemstoletnico Frančiškove smrti postavljen od Slovencev na njihovih tleh.

Protestanti in tretji red. Protestanti, vsaj oni, ki spoštujejo svojo krivo vero, čutijo, da je njihovo versko življenje zelo plitvo in površno, da je vse le nekaj zunanjega, ki je mislečega človeka nevredno. Saj tudi pri nas katoličanih pišejo in oznanjujejo, da je treba versko življenje poglobiti. Prav imajo. Poglobiti, notranje tako utrditi, da bo zunanje življenje neprisiljeno izhajalo iz notranjega prepričanja. To doseči je najlažje mogoče s pomočjo tretjega reda. Pa ravno tega nočejo, deloma ker ga ne poznajo, deloma ker zanj ne marajo. Zato bo pa tudi njihov klic ostal glas vpijočega v puščavi. — Pri protestantih je njihov pastor Vilfred Monod, ki je resno hotel versko življenje poglobiti, lansko leto vpeljal neko vrsto tretjega reda. Glavna naloga članov je nasledovati Kristusa. Da bi to dosegli, so predpisani sledeči pomočki: vsaki dan tri vaje: zjutraj branje sv. pisma in molitev, opoldne misel na Boga in izgovarjanje njegovega imena, na večer spraševanje vesti in zahvala. V začetku tjedna se skupno zbero k javnemu bogoslužju. Vsaki mesec si izberejo pripraven nauk za premišljevanje: čuti, moliti, misliti na trpljenje Kristusovo, njegovo življenje, kraljevanje, veselje, preprostost itd. Vsaki petek bero v spomin na Kalvarijo kaj primernega iz sv. pisma. — V red sprejeti morajo dovršiti 18. leto, sprejeti dobijo pismo posinovljenja in morajo letno plačevati v skupno blagajno 6 frankov. — Kakšen bo uspeh, bo pokazala prihodnost.

Književnost.

Nov časopis. V Mariboru je začela skupščina duhovnikov tretjega reda izdajati: **Vestnik** skupščine duhovnikov tretjega reda sv. Fr. v lavantinski škofiji. List ima štiri strani in je namenjen za duhovnike. Mi ga pozdravljamo z velikim veseljem, ker je dober, ima zelo vzvišen namen in mu želimo, da bi ga bral vsak duhovnik. Pred par leti smo mi s »Prilogo« poskusili nekaj sličnega, pa nismo mogli dalje; zato nas toliko bolj veseli, da so se za isti cilj zavzeli duhovniki tretjega reda v Mariboru. Bog daj obilno blagoslova in mnogo uspeha!

Mesto na gori. Štirinajst govorov o Cerkvi. V stolni cerkvi sv. Nikolaja v Ljubljani govorili Dr. Mihael Opeka, stolni kanonik in učitelj homiletike na vseučilišču v Ljubljani. V Ljubljani 1924. Založila prodajalna K. T. D. H. Ničman. — Pridigar je dobro znan in ne potrebuje našega priporočila; vreden je pa priznanja in priporočila z najvišjega mesta. Ocene v raznih časopisih so polne hvale in priznanja. Jezik je lep, vendar so nekateri izrazi, ki nam menj ugajajo. Nam obljubljeni (str. 11, 119) je bolj domače obetati, ker ljudje za dovršeno dejanje rabijo obljubim, za nedovršeno pa obetam. Nedosledni smo v pisavi besed kamor (26), komur, čemer, kakor itd.; v zadnjih zlogih je poluglasnik, po sedanjih pisavi se ta pred r ne piše; dosledno bi morali pisati kamr, komr, čemr, kakr ali pa, če ga pišemo v čemer (26) z e, bi morali pisati tudi kamer, komer, čaker itd., pa bi morali pisati potem e tudi v vert, serce itd. kaker pišemo volk itd. — Glede pisave tujih imen smo še vedno mnenja, kakršno smo izrazili v zv. 3—4. — Besedi:

šuntati, pisún (41) ste za pridržnico trivijalni, kaker tudi v molitvah po sv. maši beseda pehati, pahnem za nadangelja ni lepa: »v pekel pahni«, kaker bi se sv. Mihael sè zavrženi angelji semintja pehal, predno jih je v pekel treščil. P. St. Škrabec je za ta izraz predlagal: »v pekel pogrezní«, posebno ker je pahníl napačno; prav je pehníl, z naglasom na zadnjem zlogu. Glede tujih, preprostim ljudem nerazumljivih izrazov bi rekli: Besede: negativno (43), parola (53), eventualno (61), reprezentirajo (75), trumf (88), periferija (105) mnogim poslušavcem niso razumljive in slovenske tudi niso. — Ravno tako nam tudi ni všeč hrvaški izraz: evo (63, 87, 119), ker slovenski: glej, glejte ni prav nič slabši, če ne boljši. Napačno je Stanislaj (89) nam. Stanislav. Prav pa je: z njo (118) nam. z njo. »Z znamenjem« naj bi pisali sè znamenjem, ker dveh z ali s zapored brez poluglasnika vmes ni mogoče izgovoriti.

Tretjeredne vaje za november in december 1924.

Ljubljana: M. shod: 16. nov. in 21. dec. ob polu 5. uri pop; za zadržane naslednji dan ob 5. zj. v dvorani. — **Poduk** za novince: 23. nov. in 28. dec. ob 4. pop. — **Odborne seje** za moške: na dan shodov ob 10. dop.; za ženske: 30. nov. in 26. dec. ob 4. pop. — **Sprejem in obljube:** 1. nov. po litanijah. — **Maribor:** M. shod: 9. novembra in 8. decembra. — **Novomesto:** M. shod: tretjo nedeljo v mesecu ob polu 4. pop po shodu poduk za novince.

Rimsko-serafinski koledar za leto 1924.

November.

December.

1 S	V.O.	Vsi Sveti	1 P	P.O.	Sv. Andrej ap.
2 N		21. po bink.	2 T	Čm.	Sv. Bibijana. Spomin vernih d.
3 P	P.O.	Vernih duš dan	3 S		Sv. Fr. Ks.
4 T		Sv. Karol Borm.	4 Č		Sv. Peter Krizl. Sv. Barbara
5 S		Sv. relikvije	5 P	Čm.	Bl. Nikolaj Tav. 1. r.
6 Č	Čm.	Bl. Marjeta Lotrnj. 2. r.	6 S		Sv. Nikolaj šk.
7 P	Čm.	Bl. Helena 2. r.	7 N		2. adv. Sv. Ambrož c. uč.
8 S		Osmína vseh svetih	8 P	PO.VO.	Brezmadežno spočetje, z. 3. r.
9 N		22. po bink. Posveč. c. p. Odrš.	9 T		Bl. Elizabeta in Delfina 3. r.
10 P		Sv. Andrej Avelinski	10 S		Bl. Peter Sejenski 3. r.
11 T		Sv. Martin šk.	11 Č		Bl. Hugolin 3. r.
12 S	Čm.	Bl. Gabrijel in Janez 1. 3. r.	12 P	P.O.	Najdenje trupla sv. o. Fr.
13 Č	P.O.	Sv. Didak 1. r.	13 S		Sv. Lucija
14 P	P.O.	Sv. Jozafat šk. m.	14 N		3. adv. Bl. Konrad in Bartol
15 S		Sv. Gertruda	15 P	P.O.	Osmína brezmdž. spoč.
16 N	P.O.	13. po bink. Sv. Agneza As. 2. r.	16 T	Čm.	Sv. Evzebij šk. m.
17 P	Čm.	Bl. Salomeja in Ivana 2. 3. r.	17 S		kvatrna. M. in sv. m. od dneva
18 T		Posveč. cerkve sv. ap.	18 Č		Molt. in sv. maša od dneva
19 S	PO.VO.	Sv. Elizabeta Og. 3. r.	19 P		kvatrna. M. in sv. m. od dneva
20 Č		Sv. Feliks sp.	20 S		kvatrna. M. in sv. m. od sab.
21 P	V.O.	Darovanje bl. D. M.	21 N		4. adv.
22 S		Sv. Cecilija	22 P		Sv. Tomaž ap.
23 N		24. po bink. Sv. Klemen, Felicit.	23 T		Bl. Nikolaj 1. r.
24 P		Sv. Janez od Križa, sv. Krizog.	24 S		post. božična vilija
25 T	V.O.	Sv. Katarina	25 Č	† V.O.	Božič ali rojstvo Gospodovo
26 S	P.O.	Sv. Leonard P. 1. r.	26 P		Sv. Štefan m.
27 Č		Bl. Bernardin in Humil 1. r.	27 S		Sv. Janez ap. in ev.
28 P	P.O.	Sv. Jakob iz Marke 1. r.	28 N		Sv. nedolžni otročiči
29 S	P.O.	Vsi sveti treh redov sv. Fr.	29 P		Sv. Tomaž šk.
30 N		1. adv.	30 T		Molt. in sv. m. od nedelje osm.
			31 S		Sv. Silvester.

Op.: PO. pomeni popolni odpustek, Čm zaznamuje, da se sme opraviti sv. maša v črni barvi, VO = vesoljna odveza.

